Cena 60 gr. Цана 60 гр.

Ніва

NIWA
Tygodnik Z.G. Białoruskiego
Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego

Тыднёвік
Г.П. Беларускага
грамадска-культурнага таварыства

№ 43 (139) БЕЛАСТОК, 26 КАСТРЫЧНІКА 1958 года ГОД III

ПЯТРУСЬ БРОУКА

КАМСАМОЛЬЦАМ БЕЛАРУСІ

Вы маці — Радзіме ўсім сэрцам адданы,
Прайшлі гераічны, праслаўлены шлях —
Сябе вы адзначылі працай стараннай
І гордым бясстрашшам у грозных баях.

Вы моцныя духам, ваш гарт бальшэвіцкі,
Вы разам з бацькамі ішлі, змагары;
Народ не забудзе, як Міша Сільніцкі
Зямлю ад навалы грудзямі прыкрыў.

У дні непагоды ў паходах суровых,
У бітвах юнацкая слава расла;
Народ не забудзе, як Рыма Шэршнёва
За край свой любімы жыццё аддала.

Народ не забудзе ніколі герояў,
Іх спраў неўміручых ў часінах цяжкіх;
Усталі з вас волаты Лаўскага бою
І смерцю сваёй ратавалі жывых.

Калі ж на прасторы прыйшла перамога
І сонечны дзень над краінай ўзыйшоў —
Мы бачым вас мужных на новых дарогах,
На ўсіх рыштаваннях вялікіх будоў.

Беларуская вечарына ў Беластоку

У мінулую суботу — 18 кастрычніка ў Беластоку адбылася першая эстрадна - танцавальная вечарына наладжана мясцовым Аддзелам Беларускага грамадска-культурнага таварыства.

Увесь вечар падаў густы дождж. На стылёвыя сходы будынка Раёна дзяржаўных лясоў, дзе адбывалася вечарына, спешна падымаліся групы запрошаных гасцей. У эстэтычна ўдэкараванай святліцы шырыўся гоман размоў. Да пачатку вечарыны засталося некалькі мінут.

Ціхнуць размовы. На сцэне член праўлення Аддзела і кіраўнік эстраднага калектыву сябра Кастусь Сідаровіч. Коратка расказаў аб дзейнасці і планах на будучыню Беларускага Таварыства ў Беластоку. Сябра Васіль Баршчэўскі выступіў з гутаркай аб нацыянальным героі беларускага народа Кастусю Каліноўскім.

Цяпер на сцэне эстрадны калектыў. Інструментальны аркестр і салісты. Малады яшчэ гэта калектыў, і выступаў упершыню.

У выкананні аркестра пачулі мы «Беларускія кветкі», «Украінскія кветкі», «Чачотку», у апрацоўцы А. Вішэ.

Салісты - спевакі выканалі між іншым «У садочку цвітучым» Туранкова на словы Дуніна - Марцінкевіча і іншыя беларускія, рускія, украінскія, італьянскія і французскія песні.

Аркестр, салісты — Уладзімір Юрчак, Ніна Свентахоўская, Францішак Новік, акампаніятар Рая Абуховіч у вельмі кароткім тэрміне падрыхтавалі змястоўную праграму. Таму ўсім удзельнікам мастацкае часткі належацца словы падзякі.

Канцэрт закончыўся. На сцэне танцавальны аркестр. Грымнулі першыя акорды неўміручага вальса. На паркеце закруціліся першыя пары.

Да белага дня, да нядзельнай раніцы, не сціхаў вясёлы гоман моладзі. У перапынках паміж танцамі то тут, то там зацягвалі песню. Песню з сваёй роднай аколіцы. Мяккая гаворка выхадцоў з Сакольшчыны перапляталася з цвёрдай гутаркай Бельшчыны. На вечарыне было больш 300 асоб.

Арганізаванне эстрадна - танцавальных вечарын у дзейнасці Беларускага таварыства справа нямалаважная. Гэта вялікая магчымасць для прапагандысцка - масавай работы.

На маю думку, усе аддзелы БГ-КТ павінны заняцца таксама пастаянным арганізаваннем такіх вечарын — і ў горадзе, і ў вясковых раёнах. Калі, пакуль што, не маецца ўласнай эстрады, дык можна ж запрасіць свае вясковыя гурткі мастацкай самадзейнасці. Пры добрай арганізацыі вечарыны фінансавых страт напэўна не будзе. Будуць задаволены і самадзейнікі, і госці.

С. ЯНОВІЧ

Мітынг дружбы і салідарнасці

Кузніца. Нядзельнай раніцай заехаў сюды карагод убраных транспарантамі і сцягамі аўтобусаў. З іх высыпаўся натоўп святочна адзетых гаманлівых людзей. Гэта рабочыя Беластоцкіх прадпрыемстваў прыехалі сюды, каб у сувязі з міжнародным тыднем салідарнасці працоўных, сустрэцца са сваімі братамі, працоўнымі Гродзеншчыны. Хутка фарміруецца паход і мы на дзяржаўнай граніцы. Заграніцай пачуліся гукі духавога аркестра і неўзабаве паказалася некалькісотасабовая калона рабочых Гродзеншчыны. Над ёю мора сцягоў, разнакаляровых транспарантаў і лозунгаў. Беларусы пераходзяць заараную паласу граніцы.

У кароткай прамове горача вітае іх старшыня паразумеўчай камісіі прафсаюзаў Беласточчыны Д. Карповіч. Раптам калоны закалыхаліся і парушаючы паходны парадак рушылі адны да другіх.

Пацiскі рук, шмат кветак, абдымкі, усё гэта сведчыла, што тут сустрэліся вельмі блізкія сабе людзі. Далей ужо разам, плячо ў плячо гаспадары і госці ў адным грамадным паходзе, накіроўваюцца да адмыслова пабудаванай пляцоўкі побач шасэ каля Кузніцы.

Плошча ўдэкаравана гербамі Польшчы і Беларусі, нацыянальнымі сцягамі Польшчы і Савецкага Саюза, грамаднымі партрэтамі Леніна, Гамулкі і Хрушчова. Пачынаецца мітынг. Аркестр выконвае гімны Польшчы, Беларусі і СССР. Пагранічнікі і міліцыянеры становяцца на «смірна» і салютуюць. Мітынг адкрыты. Па чарзе выступаюць з прамовамі: сакратар Гродзенскага абкома Камуністычнай партыі Беларусі Іванаў, сакратар ваяводскага камітэта ПАРП у Беластоку Лашэвіч, сакратар Цэнтральнай рады прафсаюзаў Польшчы — Вольскі, сакратар прафсаюзаў Гродзеншчыны — Чайка, работніца фабрыкі «Сяржана» — Я. Франчкоўская, работніца Гродзенскай абутковай фабрыкі — І. Смольская і інш.

Гаспадары і госці накіроўваюцца на плошчу мітынга. На першым плане І-шы сакратар ВК ПАРП у Беластоку А. Лашэвіч і сакратар Гродзенскага абкома, Іванаў. фота — а. а.

У выступленнях падкрэслівалася вялікая салідарнасць з працоўнымі ўсяго свету ў барацьбе за мір супроць атамнай вайны, салідарнасць з працоўнымі каланіяльных і залежных краін у барацьбе за іх нацыянальнае вызваленне. Менавіта такі характар мае і рэзалюцыя аднагалосна прынятая ўдзельнікамі мітынга.

«...Звяртаемся да ўсіх людзей добрай волі з гарачым заклікам узмацніць намаганні дзеля рэалізацыі вялікай ідэі трывалага міру ва ўсім свеце...» — між іншым гаворыцца ў прынятай рэзалюцыі.

Між прамовамі, пад гук піянерскіх фанфар на плошчу ўвайшлі піянеры Гродна. Сваёй выдатнай калектыўнай дэкламацыяй аб міры яны заваявалі прысутных. Пасля прамоў рабочыя праводзілі індывідуальныя сардэчныя гутаркі, расказвалі аб сваім жыцці і працы.

У мастацкай частцы мітынга выступілі самадзейныя калектывы з Гродна, фабрыкі «Сяржана» і Фастаўскага камбіната. Пасля мастацкай часткі адбылася супольная забава.

Калі аўтобусы з дарагімі госцьмі пераехалі граніцу і ад'язджалі ў напрамку Гродна, услед ім доўга махалі рукамі польскія сябры.

В. БАРШЧЭЎСКІ

Выступае рабочая Гродзенскай абутковай фабрыкі — І. Смольская. фота — а. а.

Беластоцкі беларускі народны калектыў песні і танца наведаў Гродна

18 і 19 кастрычніка Беластоцкі беларускі калектыў песні і танца пабываў у Гродна, дзе даў два канцэрты.

Шырэй аб паездцы нашага калектыву напішам у наступным нумары.

На мітынгу ў Кузніцы. фота — а. а.

XII Пленум Цэнтральнага Камітэта Польскай Аб'яднанай Рабочай партыі

Ад 15 да 18 кастрычніка адбываўся XII пленум Цэнтральнага Камітэта Польскай Аб'яднанай Рабочай партыі. На XII пленуме ЦК ПАРП з дакладам «Задачы партыйных арганізацый у перадз'ездаўскай кампаніі» выступіў І-шы сакратар ЦК ПАРП У. Гамулка.

Гаворачы аб праблеме кансалідацыі партыі, дакладчык падкрэсліў, што партыя выйшла ўжо з кола ўнутраных спрэчак, якія падрывалі яе адзінства, што партыя згуртавала свае рады.

У. Гамулка паказаў, што асабліва вялікі хаас уносіў у партыю рэвізіянізм, які справядліва быў ахарактарызаваны на X пленуме ЦК як самая вялікая пагроза партыі. Ён адзначыў, што партыя стварыла такую атмасферу, у якой рэвізіянізм ужо не можа жыць, але гэта не значыць, што барацьбу з ім можна лічыць закончанай.

Аб здаровай, антырэвізіяніцкай пазіцыі ўсёй партыі, сказаў У. Гамулка, лепш за ўсё сведчыць той факт, што яна цалкам падтрымала пазіцыю, занятую кіраўніцтвам партыі ў адносінах да рэвізіяніцкай праграмы, прынятай VII з'ездам Саюза камуністаў Югаславіі.

Гаворачы аб выніках праверкі членаў партыі, У. Гамулка падкрэсліў, што яна садзейнічала ўмацаванню партыі, што ў выніку яе з партыі выбыла 206.737 чалавек, гэта значыць 15.5 прац. усіх членаў і кандыдатаў партыі, і што каля 14 прац. выбыўшых выключана з партыі за розныя выступленні супроць палітыкі партыі, за парушэнне партыйнай дысцыпліны і этыкі і за канкрэтныя злачынствы.

Характарызуючы эканамічнае становішча краіны, У. Гамулка сказаў, што, па папярэдніх даных, валавая прадукцыя сацыялістычнай прамысловасці ў 1958 годзе вырасла амаль на 10 прац. у параўнанні з 1957 годам. Валавы збор ураджаю 4-ох зернавых культур у гэтым годзе знаходзіцца на ўзроўні высокага ўраджаю мінулага года.

У перадз'ездаўскі перыяд, сказаў У. Гамулка, спаўняецца 40-я гадавіна з дня ўтварэння Камуністычнай партыі Польшчы. Ідэя, якая 40 год таму назад легла ў аснову Камуністычнай партыі Польшчы, з'яўляецца і сёння кіруючай ідэяй у працы нашай партыі, бо гэта бессмяротная ідэя марксізма – ленінізма, ідэя барацьбы за сацыялізм.

Наша падрыхтоўка да з'езду павінна быць авеяна духам пралетарскага інтэрнацыяналізма. У гэтым духу трэба выхоўваць і загартоўваць партыйныя масы. Пралетарскі інтэрнацыяналізм з'яўляецца асноўным элементам сілы партыі. Вузы неразрыўнага адзінства, якія аб'ядноўваюць нашу партыю з камуністычнымі і рабочымі партыямі іншых краін, трэба яшчэ больш умацоўваць, абапіраючыся на Дэкларацыю 12-ці камуністычных і рабочых партый сацыялістычных краін, прынятую ў мінулым годзе на нарадзе ў Маскве.

Дакладчык адзначыў, што асноўным прынцыпам заграніўнай палітыкі ПАРП з'яўляецца ўмацаванне адзінства лагера сацыялістычных краін. Гэтай мэце, падкрэсліў ён, паслужыць візіт дружбы, які ў бліжэйшы час зробіць дэлегацыя Польскай Народнай Рэспублікі Савецкаму Саюзу — вядучай дзяржаве сацыялістычнага лагера.

Унутраным і замежным рэакцыйным сілам не ўдалося піхнуць польскі народ на шлях разрыву з савецкім народам.

Наш візіт дружбы ў Савецкі Саюз з'яўляецца далейшым крокам на шляху ўмацавання братэрскіх адносін паміж польскім і савецкім народамі. Умацоўваючы гэтыя вузы, мы ўмацоўваем пазіцыю Польшчы, рассейваем надзеі нашых ворагаў, умацоўваем адзінства лагера сацыялістычных дзяржаў.

У заключэнне У. Гамулка паведаміў, што III з'езд ПАРП будзе склікан 10 сакавіка 1959 года.

Да сітуацыі ў раёне Тайвапа

На здымку: Дэманстрацыя ў Лондане супроць ваенных правакацый ЗША у Тайванскім праліве.

Фота — ЦАФ

Эрых Кох перад судом

20 кастрычніка ў Ваяводскім судзе ў Варшаве распачаўся суд над ваенным злачынцам, былым гаўляйтэрам Усходняй Прусіі і Беластоцкай акругі Эрыхам Кохам.

Аб яго злачынствах на Беласточчыне чытайце ў наступным нумары.

На здымку: Эрых Кох на судзе.

Фота — ЦАФ

ШТО НОВАГА У МІЖНАРОДНЫХ ПАДЗЕЯХ

НЯУДАЛАЯ ЗМОВА СУПРАЦЬ ЛІГІ АРАБСКІХ КРАІН.

Нядаўна ў Каіры адбылося пасяджэнне савета Лігі арабскіх краін, на якім павінны былі вітаць уступленне Туніса і Марока ў Лігу.

Аднак дэлегат Туніса аш-Шаці ў сваёй прамове выступіў з неабгрунтаванымі нападкамі на ААР, абвінаваціўшы яе ў імкненні да панавання ў Лізе. Гэтае выступленне дэлегата Туніса было непасрэдна інспірыравана прэзідэнтам Туніса Бургібай, вядомага па сваіх праамерыканскіх поглядах. Мэта Туніса была ў тым, каб раскалоць Лігу арабскіх краін. Аднак правакацыйны манеўр Бургібы пацярпеў поўнае паражэнне. Дэлегаты Лігі арабскіх краін асудзілі такія дзеянні Туніса. Паколькі план Туніса праваліўся, Бургіба парваў дыпламатычныя адносіны з ААР.

АГЕНТУРА ВЫКРЫТА

Як паведамляе агенцтва Сіньхуа, органы грамадзянскай бяспекі Шанхая пры актыўнай дапамозе насельніцтва выкрылі рэакцыйную арганізацыю, якою кіраваў амерыканец Кнор, а таксама англічане Джонс Стэнлекс Эрнэкс і Кінг Харалд Джордж. Прыкрываючыся «рэлігійнай дзейнасцю», члены арганізацыі распаўсюджвалі выданую амерыканцамі рэакцыйную літаратуру, пранікнутую нянавісцю да кітайскага народа, праводзілі контррэвалюцыйную дзейнасць, накіраваную супроць сацыялістычнага будаўніцтва ў КНР.

Органы грамадзянскай бяспекі Шанхая арыштавалі главароў арганізацыі і завербаваных імі здраднікаў з ліку кітайцаў.

НОВЫЯ ПЛАНЫ АМЕРЫКАНСКАЙ ВАЕНШЧЫНЫ

Індыйская газета «Дэлі таймс» публікуе даныя аб новых планах амерыканскага камандавання адносна стварэння пятага ваенна - марскога флоту ЗША з сталай дыслакацыяй у водах Індыйскага акіяна. Як паведамляе газета, у склад ствараемага флоту будуць уваходзіць адзін ці два авіяносцы, два крэйсеры і ад шасці да дзесяці эсмінцаў. У якасці базы для флоту выбраны Філіпіны, так як іншыя раёны, аб якіх упаміналася ў першапачатковых планах, разглядаюцца цяпер як «ненебяспечныя».

«Дэлі таймс» падкрэслівае, што галоўнай задачай пятага амерыканскага флоту з'яўляецца барацьба з нацыянальна - вызваленчым рухам народаў краін Азіі.

УЗНІКНЕННЕ МАДАГАСКАРСКАЙ РЭСПУБЛІКІ

14 кастрычніка ў горадзе Тананарыве была абвешчана Мадагаскарская Рэспубліка, якая ўваходзіць у склад французскага згуртавання.

Французскі ўрад пакідае за сабой кантролю ў галіне замежнай палітыкі, абароны, фінансаў, эканомікі, рэсурсаў стратэгічнай сыравіны, арганізацыі правасуддзя, вышэйшай адукацыі, а таксама ў галіне арганізацыі сродкаў зносін з заграніцай.

Іншымі словамі, насельніцтва Мадагаскара атрымала замест незалежнасці абрэзаныя правы мясцовага самакіравання.

Да прадстаячых выбараў у Францыі

23 і 30 лістапада ў французскай метраполіі адбудуцца выбары ў Нацыянальны сход. Выбрана будзе 465 дэпутатаў. Выбары прэзідэнта пятай рэспублікі адбудуцца 14 і 21 снежня.

У сувязі з прадстаячымі выбарамі палітычныя абставіны ў Францыі зноў завастраюцца. Гэта і зразумела. Правыя колы імкнуцца да таго, каб як мага больш правесці ў парламент сваіх прадстаўнікоў, а тым самым адсунуць левыя сілы, паралізаваўшы іх дзейнасць. З гэтай мэтай зменена ўжо выбарчая сістэма. Змены гэтыя накіраваны перш за ўсё супроць Камуністычнай партыі Францыі. У сучасны момант у Нацыянальным сходзе знаходзяцца 142 камуністы. Гэта вялікая сіла, калі ўлічыць, што па многіх пытаннях побач з камуністамі выступалі таксама ў Нацыянальным сходзе прадстаўнікі іншых левых партый. Сучасныя выбары разлічаны так, каб у Нацыянальны сход увайшло не больш 50 камуністаў, а то й менш.

Хаця афіцыйна выбарчая кампанія пачнецца 3 лістапада, аднак ужо ў даны момант поўным ходам ідуць міжпартыйныя перагаворы. Асабліва актывізаваліся крайне правыя, рэакцыйныя элементы.

23 лістапада пачнуцца выбары ў Нацыянальны сход у Алжыры. У сувязі з гэтым дэ Голь накіраваў генеральнаму дэлегату ўрада ў Алжыры генералу Салану ліст, у якім гаворыцца, што «усе грамадзяне павінны мець магчымасць выказаць сваю думку, а ўсе кандыдаты — выставіць свае кандыдатуры і ўдзельнічаць у выбарчай кампаніі незалежна ад іх праграм». Аднак гэта толькі палітычная хітрасць. Французскі ўрад не адмяняе рашэння, якое паставіла па-за законам усе арганізацыі, выступаючыя за незалежнасць Алжыра, і перш за ўсё Нацыянальны фронт вызвалення. Такім чынам, інструкцыя аб парадку правядзення выбараў па-ранейшаму пазбаўляе права голасу тых, супроць каго 600-тысячная французская армія вядзе ў Алжыры жорсткую знішчальную вайну. Асаблівае значэнне ў часе выбараў ў Алжыры, па словах дэ Голя, павінна адыграць армія. Вось гэта ўжо дэмакратычныя выбары! Праўда, генерал дэ Голь забараніў ваеннаслужачым высоўваць свае кандыдатуры на выбарах, а таксама загадаў ім выйсці з так званых Камітэтаў грамадскага ратунку, што выклікала незадаволенасць і расчараванне ў каланіялісцкіх колах. Аднак гэтае рашэнне дэ Голя зусім не значыць, што паміж дэ Голем і ваеншчынай узніклі больш глыбокія супярэчнасці. Гэтае рашэнне не захвалявала манапалістычныя колы Францыі, бо дэ Голь і без ваеншчыны спадзяецца задаволіць іх інтарэсы.

Каментыруючы пісьмо дэ Голя генералу Салану, газета «Юманітэ» адзначае, што інструкцыі дэ Голя маюць на мэце стварыць выгляд перадвыбарчай барацьбы з тым, каб сцерці цяжкае ўражанне, выкліканае ў Францыі і ва ўсім свеце спосабам правядзення рэферэндума ў Алжыры.

Штучна створаныя дэ Голем супярэчнасці паміж ім і самай рэакцыйнай алжырскай ваеншчынай, павінны, па намерах аўтараў гэтых супярэчнасцей, палегчыць перамогу ў часе выбараў у Нацыяльны сход. Французская рэакцыя цудоўна ведае, што калі пераможа ў час выбараў, калі будзе мець «свой» Нацыянальны сход, зможа смела праводзіць свае антынародныя імкненні. Яна таксама ведае, што ў залежнасці ад таго, якім будзе Нацыянальны сход, такім будзе прэзідэнт рэспублікі. А прэзідэнтам жадае быць сам генерал дэ Голь.

Недалёкая будучыня пакажа, хто будзе пераможцам у гэтай барацьбе.

УЛ. ЛЕБЯДЗІНСКІ

Паведамляем, што пленум Галоўнага Праўлення БГ-КТ адбудзецца не 26 кастрычніка, як раней было планавана, а 2 лістапада 1958 г.

Да 40 гадавіны Камсамола

Адважная Ліза Чапнік — старшыня Беластоцкага антыфашысцкага камітэта

У 1941 годзе Ліза Чапнік закончыла сярэднюю школу № 9 горада Гродна. Там яна ўступіла ў камсамол, была выбрана старшынёй вучкома, членам гаркома.

Пачалася вайна. Ліза вырашыла эвакуіравацца на ўсход, але за Стаўбцамі немцы абагналі калоны бежанцаў, ёй прышлося вярнуцца ў Гродна.

У студзені 1942 года ў горадзе ўзнікла падпольная камсамольская арганізацыя, адным з актыўных удзельнікаў якой становіцца Ліза.

Чапнік набыла дакументы на імя польскай дзяўчыны — кухаркі Марыі Мразоўскай. Пад гэтым імем яна вядома беластоцкім падпольшчыкам і сувязным партызанскіх атрадаў «Уперад», імя Кастуся Каліноўскага, імя Матросава, «Звязда».

У лістападзе 1942 года Ліза пераехала ў горад Беласток для сувязі з узнікшай тут антыфашысцкай арганізацыяй. У барацьбе з нямецкімі захопнікамі загінулі першыя арганізатары беластоцкага падполля — Тадэуш Якубоўскі і Нюра Чарняхоўская

У снежні 1942 года ў горадзе быў створан кіруючы падпольны цэнтр — Беластоцкі антыфашысцкі камітэт. Ён аб'ядноўваў шматлікія групы і накіроўваў іх дзейнасць. У яго склад уваходзіла і Ліза Чапнік.

З красавіка 1944 года яна становіцца старшынёй камітэта антыфашысцкай арганізацыі Беластока, якая аб'ядноўвала больш 100 чалавек.

Сетка арганізацыі станавілася ўсё шырэйшай. Па заданню камітэта маладыя патрыёты паступалі на работу качагарамі, ўборшчыцамі, машыністкамі на нямецкія прадпрыемствы. Акрамя прапаганды, яны займаліся зборам і захаваннем зброі, арганізацыяй дыверсій, уцёкаў ваеннапалонных, знішчэннем фашыстаў і прадажнікаў.

Пасля таго, як камітэт звязаўся з штабам партызанскай брыгады імя Кастуся Каліноўскага (камбрыг таварыш Вайцехоўскі) і з беластоцкім падпольным гаркомам камсамола, праца яго стала яшчэ больш напружанай.

Падпольшчыкі з вялікай цяжкасцю даставалі зброю і накіроўвалі яе ў лес. Ім удалося падрабіць ключ да склада зброі гестапа. Ноччу 8 юнакоў прабраліся ў памяшканне і з чорнага ходу вынеслі 30 вінтовак. Вартавы, які стаяў з другога боку будынку, так нічога і не заўважыў. Зброю пераносілі па вуліцах удзень, памясціўшы яе ў звычайную жалезную трубу ад печкі. Член камітэта Марыя Ружыцкая сумесна з Аняй Руд і Броняй Станюк вынесла з горада ручны кулямёт, завярнуўшы яго ў коўдру.

Усяго падпольшчыкі перадалі партызанам 4 кулямёты, каля сарака вінтовак, многа мін, гранат, компасаў, карт, выбуховых матэрыялаў. Інжынер Ланінкін і тэхнік Дзямідовіч падарвалі электрычную падстанцыю, якая забяспечвала токам жалезнадарожны вузел. Яна не дзейнічала больш месяца. У чэрвені 1944 года Расіна і Малеўская знішчылі 4 аўтамашыны.

Камітэту ўдалося прыцягнуць да ўдзелу ў падпольнай барацьбе 4 немцаў, настроеных супроць Гітлера, фашысцкага рэжыму і вайны. Гэта былі пажылыя людзі ва ўзросце 45—55 год. З іх дапамогай Ліза Чапнік атрымала магчымасць карыстацца для патрэб арганізацыі легкавой аўтамашынай. Аднойчы яна прывезла ў лес для сустрэчы з кіраўніцтвам брыгады імя Кастуся Каліноўскага Шадэ, Бале, Бусэ, якія выконвалі адказныя заданні камітэта і штаба брыгады. Адзін з іх — Бусэ, мастак па прафесіі, часта ездзіў у Кенігсберг, адтуль прывозіў для падпольшчыкаў тапаграфічныя карты і пісталеты. Шадэ і Бусэ потым пайшлі ў партызанскі атрад.

Калі часці Савецкай Арміі наблізіліся да Беластока, падпольшчыкі забяспечылі захаванне многіх будынкаў, падрыхтаваных фашыстамі да ўзрыву, паведамілі камандаванню аб размяшчэнні воінскіх часцей, зянітных батарэй, складаў.

Закончылася вайна. У 1954 годзе ажыццявілася мара Лізы — Гродзенскі гарком КПБ прыняў яе кандыдатам у члены КПСС. А праз год, ужо ў Маскве, яна стала членам партыі. Цяпер Елізавета Іосіфаўна Чапнік з'яўляецца кандыдатам філалагічных навук і працуе ў Разанскім педагагічным інстытуце.

В. ВЕРХАСЬ.

З жыцця нацыянальных меншасцей

12 кастрычніка г. г. адбыўся пленум Галоўнага праўлення Украінскага грамадска - культурнага таварыства.

На пленуме абмяркоўваліся асноўныя праблемы працы УГ-КТ і арганізацыйныя справы.

* * *

Секцыя студэнтаў і маладой інтэлігенцыі Украінскага таварыства ў Шчэціне за паўтара года сваёй дзейнасці правяла 66 літаратурных вечароў, на якіх знаёміла украінцаў з літаратураю, культураю і мастацтвам Украіны. Вечары гэтыя адбываюцца кожную пятніцу і называюцца «літаратурнымі пятніцамі».

* * *

Галоўнае праўленне Рускага культурна - асветнага таварыства прыняла пастанову склікаць у гэтым годзе з'езд Таварыства.

* * *

У верасні г. г. рэдакцыя «Рускага голаса» наладзіла сустрэчу з рэдактарам газеты «Карпатская Русь» Аннай Юшчак і рэдактарам газеты «Правда», пратаерэем Раманам Суміла. «Карпатская Русь» і «Правда» выходзяць у Амерыцы.

* * *

У Чэхаславакіі для дзяцей польскай меншасці выдаюцца два часопісы «Ютшэнка», якая выходзіць ад 1950 года і якая прызначана для дзяцей пачатковых школ, і «Праца Школьна», якая выходзіць 13 год і прызначана для моладзі сярэдніх школ. (рл)

Весткі БССР

На сусветнай выстаўцы ў Бруселі высокую ацэнку атрымалі беларускія экспанаты. Ганаровы дыплом прысуджаны Мінскаму трактарнаму заводу за трактары «МТЗ — 5М» і «МТЗ—7», залатыя медалі — Мінскаму радыёзаводу за радыёпрыёмнік «Дружба» і Магілёўскай рамясловай школе №6 за дзеючую мадэль мадэрнізіраванага такарна - вінтарэзнага станка.

Прэмія «Гран - пры» прысуджана калектыву Мінскага аўтамабільнага завода за 40-тонны самазвал «МАЗ — 530». Ганаровую грамату атрымаў завод «Гомсельмаш» за кукурузасіласаўборачны камбайн. Ганаровы медаль выстаўкі прысуджан калектыву шклозавода «Нёман» за вырабы з крышталю, накладнога і каляровага шкла. Сярэбраны медаль атрымаў Азгур за работу «Партрэт Рабіндраната Тагора». Такі самы медаль прысуджаны навучэнцу горада Мінска, Жураўлёву, за малюнак «Мост праз раку».

* * *

Указам ад 19 верасня 1958 года Прэзідыум Вярхоўнага Савета Беларускай ССР ратыфікаваў зацверджаную Саветам Міністраў БССР Міжнародную Канвенцыю аб грамадзянстве замужняй жанчыны, падпісаную ў Нью-Йорку прадстаўніком БССР 7 кастрычніка 1957 года. Канвенцыя зыходзіць з прынцыпу роўнасці мужчын і жанчын у пытаннях грамадзянства, прадугледжваючы, што грамадзянства жанчыны пры заключэнні або скасаванні шлюбу з замежным грамадзянінам не змяняецца без яе згоды.

* * *

Набліжаецца святкаванне 40-годдзя БССР. Да гэтай даты рыхтуюцца ўсе мастакі, культурныя дзеячы і ўстановы рэспублікі.

Беларускі дзяржаўны тэатр оперы і балету ў юбілейныя дні пакажа новую оперу А. Туранкова на лібрэта А. Бачылы «Яснае світанне». Другім буйным творам, пастаноўка якога ажыццяўляецца тэатрам, з'яўляецца балет маладога кампазітара Г. Вагнера «Падстаўная нявеста» на лібрэта Я. Рамановіча. Над новай операй «Раскіданае гняздо» працуе старэйшы беларускі кампазітар М. Чуркін (лібрэта А. Скібнеўскі па драме Янкі Купалы).

* * *

У сувязі з 15-годдзем Войска Польскага Мінск наведала дэлегацыя з Польшчы. У тэатральнай зале Акруговага Дома афіцэраў імя Варашылава адбыўся ўрачысты вечар, прысвечаны 15-годдзю Войска Польскага. Цёпла сустрэлі прысутныя выступленні гасцей, генералаў Ежы Франковіча і Вацлава Чыжэўскага.

У заключэнне вечара адбыўся канцэрт ансамбля Беларускай Ваеннай Акругі.

(рл)

СЯРГЕЙ ПРЫТЫЦКІ

У ІМЯ БУДУЧЫНІ

Камуністы і камсамольцы выхоўвалі салдат у духу салідарнасці з працоўнымі СССР, заклікалі іх не страляць у рабочых і сялян у час стачак і дэманстрацый. І не выпадкова ў дні рэвалюцыйных свят ва ўсіх гарнізонах польскай арміі салдатам забаранялася выходзіць з казармаў. Для падаўлення рэвалюцыйных выступленняў польскі ўрад выкарыстоўваў атрады паліцыі і «стральцоў», бо салдаты, замест таго, каб разганяць дэманстрантаў і стачачнікаў, часта браталіся з рабочымі і сялянамі.

У Заходняй Беларусі няспынна вялася барацьба за дэмакратычныя правы працоўных. Партыя і камсамол на канкрэтных прыкладах паспяхова выкрывалі хлуслівасць польскай «дэмакратыі», антынародны характар польскай канстытуцыі і створанага на яе аснове буржуазна - памешчыцкага ладу.

Пад лозунгам камуністаў: «Далоў польскі фашысцкі ўрад — урад голаду, вайны і тэрору!» праводзіўся сабатаж усіх законаў, пастаноў, загадаў і распараджэнняў як мясцовых так і цэнтральных польскіх улад.

Паспяхова ажыццяўляўся байкот выбараў у польскі сейм. У 1935 годзе, напрыклад, у выбарах сейма ў цэлым па краіне ўдзельнічала каля 48 працэнтаў выбаршчыкаў, а на тэрыторыі Заходняй Беларусі — усяго толькі 25—30 працэнтаў. У той час я працаваў сакратаром Слонімскага акруговага камітэта камсамола і, як член акруговага камітэта камсамола і, як член акругкома партыі, адказваў за партыйную работу. Да майго прыезду ў Слонімскую акругу акругком партыі быў выдан правакатарам Стральчуком.

Польскія капаталісты і памешчыкі ведалі, што барацьбой працоўных на тэрыторыі Заходняй Беларусі, як і ўсёй Польшчы, кіруе Камуністычная партыя. Яны ведалі, што гэтая партыя з'яўляецца адзінай рэвалюцыйнай сілай, здольнай узняць рабочы клас і працоўнае сялянства і павесці іх на рашучы бой супраць буржуазна-памешчыцкага ладу. Вось чаму ў кожным камунісце і камсамольцы прыгняталькікі бачылі сваіх найбольшых ворагаў і спрабавалі ўсімі сіламі і сродкамі іх абясшкодзіць.

Супраць Камуністычнай партыі фабрыкаваліся злосныя паклёпы і правакацыі, праводзіўся раз'юшаны фашысцкі тэрор з катаваннямі ў дэфензіве, палявымі судамі і шыбеніцамі. На тэрыторыі Заходняй Беларусі з 1932 года дзейнічаў закон, згодна з якім паліцыя мела права страляць у кожнага «падазронага» грамадзяніна без папярэджання.

Для барацьбы з рэвалюцыйным рухам і ліквідацыі Камуністычнай партыі польскія паны выкарыстоўвалі ўсялякія сродкі: дэфензіву, паліцыю, сышчыкаў, канфідэнтаў і г. д. Уся Заходняя Беларусь была ўкрыта густой сеткай паліцэйскіх участкаў і ўстановамі ахранкі. На кожныя 10 квадратных кіламетраў быў створан паліцэйскі ўчастак з 8—10 паліцэйскімі. У кожным павеце была дэфензіва з вялікім штатам сышчыкаў і чыноўнікаў. У кожнай вёсцы паліцыя і дэфензіва мелі па некалькі чалавек платных канфідэнтаў, ужо не кажучы пра тое, што кулакі, асаднікі, члены польскай ваеннай арганізацыі «Стралец» былі заўсёды да іх паслуг.

У якасці сваіх агентаў ахранка вербавала ў гарадах вартаўнікоў, дворнікаў, праваднікоў у цягніках і аўтобусах; на прадпрыемствах — рабочыя вярхі, служачых і членаў фашысцкіх арганізацый. У вёсках, як правіла, агентамі дэфензівы былі асаднікі, солтысы, кулакі і леснікі. Леснікі мелі агнястрэльную зброю і наручнікі. У іх абавязкі уваходзіла затрымліваць і дастаўляць у паліцыю ўсіх падазроных, калі ж хто памыкаўся ўцячы — ляснік павінен быў страляць.

Шмат якія памешчыкі па ўласнай ініцыятыве і на свае сродкі трымалі халуёў для высочвання падпольшчыкаў і дастаўкі іх у маёнткі. Захопленых рэвалюцыянераў памешчыкі самі білі або здзекваліся з іх, а пасля дастаўлялі ў паліцыю ці ахранку.

Барацьбу супраць Камуністычнай партыі ўзначальвала дэфензіва, якая была створана Пілсудскім са шпіёнаў, тэрарыстаў і іншых падонкаў. Улюбёным метадам яе барацьбы з камуністамі былі тэрор і правакацыі.

Цяжка апісаць усе жахі засценкаў польскай дэфензівы. Наўрад ці магла якая-небудзь ахранка ва ўсім свеце, за выключэннем гітлераўскай, зраўняцца з ёю ў выдасканаленні і садызме катаванняў. Лютае збіванне гумавымі палкамі, уліванне праз нос вады, змешанай з газай або нечыстотамі, утыканне пад ногці іголак, прапусканне праз галаву ці зубы электрычнага току — вось далёка не поўны пералік катаванняў, якія прымянялі ў дэфензіве ў адносінах да арыштаваных рэвалюцыянераў. Шмат якія з гэтых катаванняў я адчуў на сабе ў 1933 годзе, калі быў першы раз арыштаваны за рэвалюцыйную дзейнасць.

Катаванні ў дэфензіве сталі яшчэ больш зверскімі пасля фашысцкага перавароту ў Германіі. Нездарма вышэйшыя паліцэйскія чыны ездзілі на вывучку да Гімлера і Герынга, а прадстаўнікі фашысцкага гестапа прыязджалі ў Польшчу дэманстраваць свае метады барацьбы з камуністамі.

Не ва ўсіх, вядома, таварышаў хапала сілы і волі вытрымаць жудасныя катаванні ў дэфензіве.

(Працяг на стар. 6)

Узнагароды за працу

Калі Павятовае Праўленне Саюза сялянскай моладзі ў Гайнаўцы распачало арганізаваць свае гурткі ў павеце, многія задумваліся над тым, што яны будуць рабіць.

Нямала часу прысвячалася ССМ справе сельскагаспадарчай падрыхтоўкі.

Сёняшняя вясковая моладзь — гэта праз некалькі год поўныя гаспадары. Як будуць гаспадары, такой будзе іх гаспадарка. Стараннем ССМ арганізавалася некалькі гурткоў сельскагаспадарчай падрыхтоўкі. Вясною гурткі гэтыя пад кіраўніцтвам ССМ сталі закладаць доследныя палеткі для таго, каб усё тое, што моладзь навучылася добра выпрактыкаваць. Да конкурсу запісалася 8 калектываў.

У адной руцэ бурак, у другой бручка, а побач іншыя экспанаты з доследных палеткаў. Усё на дзіва вялікае, сведчыць аб выдатнай працы маладых раслінаводаў.

Прамінула лета. Настала восень. Гурткі сталі звозіць свой ураджай у Павятовае Праўленне ССМ. Праўленне арганізавала выстаўку. Чаго тут няма на гэтай выстаўцы: буракі, што адной рукою цяжка паднесці, кавуны, як балоны, капуста, гуркі, бульба, адным словам амаль усе гаспадарчыя расліны, якія вырошчваюцца нашымі гаспадарамі.

Выстаўку наведвалі і маладыя і старэйшыя. Усе дзіваваліся, як гэтыя хлопцы маглі сабраць такі ўраджай. Камісія ацаніла вынікі працы. Былі вызначаны ўзнагароды. Першую ўзнагароду — двухскібавы плуг — атрымаў калектыў са Старога Беразова. Другая ўзнагарода — апарат да апырсквання дрэвак і раслін — прызнана калектыву з Арэшкава. Трэцяя ўзнагарода — машына да выпольвання — прызнана калектыву з вёскі Тарнопаль. Апрача таго было вызначана шмат індывідуальных узнагарод у выглядзе кніжак.

У наступным годзе, несумненна, будзе больш сельскагаспадарчых маладзёжных гурткоў, а затым і ўдзельнікаў конкурсу. Усе гэтыя выдатныя вынікі хлопцы застасуюць на сваіх палетках.

Тэкст і фота — а. а.

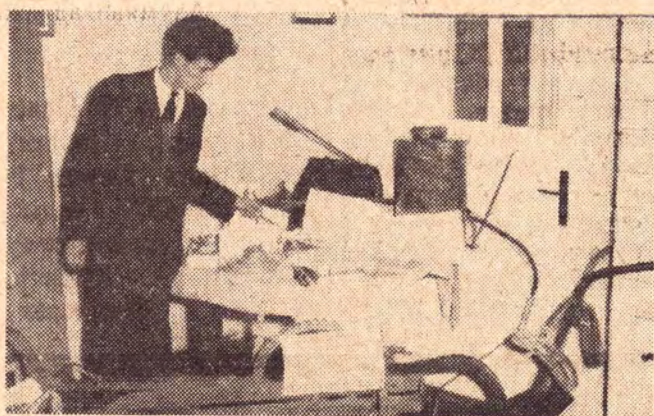

Янка Шумарскі — сакратар ССМ у Гайнаўцы паказвае ўзнагароды, прызнаныя тым, якія дасягнулі найлепшых вынікаў на доследных палетках.

З жыцця вёскі

«У нас добра правяць» — кажуць сяляне з вёскі Дубасна

Селянін араў пяшчаны ўзгорак парай худаватых каней. Я пачакаў, пакуль ён дойдзе да дарогі. Калі селянін наблізіўся, я прывітаўся з ім і спытаў пра дарогу. Тут мы закурылі і прыселі на дарожным камені.

— Так, значыцца, вы пішаце ў газету, добра. А вось напішыце штонебудзь аб нашай аколіцы, — сказаў ён з ажыўленнем.

— Я ані радны, ані партыйны, але як еду часам у госці да сваякоў і чую там нараканні на ўлады, то аж мяне за сэрца бярэ. У нас лепей правяць.

Я пацікавіўся бліжэй тым, што сказаў селянін.

— Ну, бачыце, гаварыў далей ён, — нашы грамадскія ўлады дбаюць аб вёсцы. Зрэшты, яны больш за мяне скажуць, а мне і араць трэба.

Селянін пайшоў за плугам, а я накіраваўся ў сядзібу Грамадскай рады ў Дубасне Дубкоўскага павета.

Старшыня Вінцук Ставарка і сакратар Уладзімір Ляўко працуюць у радзе 4 гады. Яны ўжо другі раз выбраны насельніцтвам на гэтае адказнае становішча. Я стаў распытваць аб працы Грамадскай рады, асабліва аб тым, чым яны, як Рада, заслужылі сабе аўтарытэт і пашану сярод насельніцтва навакольных вёсак. У часе гутаркі ўзнікаў вобраз гэтага далёкага кутка Беласточчыны.

Што рабіць, каб палепшыць жыццё насельніцтва грамады? Такое пытанне пастаянна ставілі сабе Ставарка і Ляўко. Перш за ўсё пастанавілі адрамантаваць раз'езджаныя дарогі. Шмат прышлося папрацаваць, пакуль сяляне пераканаліся ў патрэбе вырашэння гэтай справы грамадскім чынам. Не кожны хацеў разумець, што праца, якую павінен выканаць, з'яўляецца неабходнай для яго самога.

За апошнія два гады сяляне адрамантавалі дарогі ад шасэ да вёскі Дубасна, ад Дубасна да Сератаўцаў. Цяпер дарогі ў вёсках Дубасна, Сератаўцы, і Канюшкі не страшаць ужо балотам і ямамі. Чын працягваецца. Нараджаюцца новыя праекты: пабудова моста паміж вёскамі Канюшкі і Ліпск. Такім парадкам будзе адкрыта дарога ў лес, дзе сяляне ўсю зіму ездзяць і па дровы і на заробак.

Далей у плане стаіць пабудова школы і клуба. Ужо праводзіцца зборка складчын на гэтую справу.

* * *

Некалькі гадоў таму назад сакратаром паэтарганізацыі ў вёсцы Дубасна быў нейкі Сціпан Грамак.

Не думаў ён аб рэалізацыі лініі партыі, п'янстваваў, выклікаў розныя сваркі, а нават бойкі. За такія ўчынкі быў выключаны з партыі. На яго месца стаў Даніла Кульмачэўскі, яшчэ не стары чалавек, які прайшоў фронт, а вярнуўшыся з вайны, прынёс не толькі раны, але і шмат адзначэнняў і багаты жыццёвы вопыт.

Калі Кульмачэўскі стаў сакратаром партыі, работы ў аколіцы не бракавала.

Кульмачэўскі ставіў справу ясна: «Мы — партыя, якая кіруе».

Распачалася пабудова моста. Партыйная арганізацыя вышла з канкрэтнай прапановай: кожны член партыі завязе на месца пабудовы 1 кубаметр камення і заахвоціць да гэтага чыну беспартыйных.

Вынікі атрымаліся нядрэнныя. Сялянамі было звезена 70 кубаметраў камення.

У гэтым годзе сяляне атрымалі большую колькасць цэменту, хацелі рабіць дахоўку. Справа стала разбівацца аб недахоп дахаўчарак, але пастановай ПОП і прэзідыума было вырашана пазычыць ад кааператыва працы з Дубровы дзве дахаўчаркі і майстраў, якія за адпаведную плату выраблялі б дахоўку. У гэтым годзе два майстры на дзвюх машынах выпрацукавалі 10 тысяч штук даховак. Зараз будынкі вёскі Дубасна змяняюць цалкам выгляд.

Цяпер толькі я зразумеў значэнне слоў «У нас добра правяць», якія я пачуў ад селяніна, што араў узгорак.

(а. а.)

У Новым Бярозаве па новаму

На працягу 10-ці месяцаў г. г. вёска Нова-Бярозава на Гайнаўшчыне моцна змяніла сваё аблічча. Сёлета жыхары гэтай вёскі, грамадскім чынам выламалі стары брук на вуліцы, навазілі пяску і камення, і ўлажылі новы брук і ходнікі.

Цяпер Нова - Бярозаўская вуліца стала больш падобнай на гарадскую. Яна шырынёй у 6 метраў не лічачы ходнікаў. Да кожнага панадворка зроблены брукаваны заезд.

У будучым годзе такую ж вуліцу пабудуюць грамадскім чынам жыхары вёскі Хітра на Гайнаўшчыне.

(вя)

Нутрыягадоўцы з Гайнаўшчыны

Міхась Харкевіч з вёскі Слабодка ў Гайнаўскім павеце ўжо некалькі год займаецца гадоўляй нутрый. Мае ён цяпер каля 50 штук гэтых каштоўных звяркоў і ў будучыні мае намер яшчэ павялічыць іх гадоўлю.

— Гадоўля нутрый, гаворыць Міхась Харкевіч, — патрабуе не малых клопатаў і пастаяннага догляду, але яна аплочваецца. За І-шы сорт шкуркі нармальнай велічыні нутрыі можна атрымаць каля 500 злотых. Мяса нутрый таксама нядрэннае.

Гадоўляй нутрый займаецца таксама Іван Гарустовіч з Барначчыны. Пачалі іх разводзіць некаторыя сяляне з Капіташчыны і Семяноўкі. Такім чынам колькасць нутрыягадоўцаў на Гайнаўшчыне, усё павялічваецца.

(вб)

А. АМІЛЬЯНОВІЧ

КАЛІНОЎШЧЫКІ

4)

Да выбуху засталося не больш гадзіны. Карповіч узяў пад паху тэчку і пачаў развітвацца. Раптам шпурнуў шапку на стол, без двухзначнасці закрыў рукою рот і, гікаючы, пабег на панадворак. Прабег побач грузавой машыны і, разглядаючыся, знік за рогам хлява. Навокал нікога не было. Хутка выняў міну, прышчыпнуў яе да сябе тэчкаю, і нібы зашпіляючы штаны, хістаючыся выйшаў на панадворак. Тут таксама нікога не было.

Хутка наблізіўся да машыны, схіліўся... і міна, як бы прыклееная, прыстала да рамы. Стрымліваючы ўсёй сілай волі расстроеныя нервы, пахістваючыся, увайшоў у пакой, дзе спявалі немцы. Узяў шапку і на веласіпедзе накіраваўся ў лес.

Праз некалькі кіламетраў убок, на невялікай палянцы, пачаў раскладаць агонь і ўтоптваць траву. Да выбуху міны засталося яшчэ 30 мінут. Карповіч падлічыў, што назад у Гарадок будзе ехаць 15 мінут, праз 10 мінут павінны выехаць немцы, а праз некалькі мінут пасля выбухне міна.

Вогнішча ўзнімалася высокім полымем. Карповіч колькі сіл у нагах гнаў да Гарадка. Хацеў прыкінуцца змучаным, стомленым і моцна перапалоханым. Маланкаю ўбег у будынак ягдкаманды, п'яны камендант вытарашчыў вочы, пытаючы, што сталася. Карповіч не перапоўдзячы духу, выцісну з сябе — партызаны! Коратка расказаў, што, едучы той і тою дарогаю заўважыў, што на месцы, дзе часамі бачыў падазроныя сляды, хтось расклаў агонь. Ці там хто ёсць, гэтага не можа сказаць, бо зараз жа павярнуў назад і прыехаў паведаміць ім.

Немцы, узнятыя загадам каменданта, выбеглі са зброяй у руках на панадворак і пагрузіліся на машыну.

— Лезь на машыну, — загадаў Карповічу камандзір. — Паедзеш з намі і пакажаш, дзе гэта ёсць.

Карповіч адранцвеў, гэтага не прадбачыў, на момант задумаўся. Пачаў тлумачыць немцам, што і так падазраваюць яго; што колькі можа, то і так робіць і дапамагае нямецкай уладзе. А цяпер, як паедзе з імі машынай, то хтось убачыць яго — талы ўжо няхай лепш не паказваецца ў лесе. Могуць забіць. У яго голасе столькі было «шчырасці», што немец, відаць, пад уплывам нядаўна выпітай самагонкі паверыў яму. Дакладна распытаўшы пра дарогу, загадаў Карповічу ехаць на веласіпедзе.

Чуць прытомны сеў Карповіч на веласіпед і другой дарогай паехаў у лес. Машына з немцамі паперла ва ўказаным напрамку. Пад рамай вісела магнітная міна.

Карповіч палявой дарожкаю павярнуў у кусты, паклаў веласіпед і кінуўся на траву. Стрэлка секундніка, здавалася, зусім затрымалася на месцы. Мінуты цягнуліся бясконца. Выціраў спацелы твар.

На гарызонце перш паказаўся высокі слуп чорнага дыму, пасля данёсся гул выбуху. Думаў, што далей рабіць. Прышоў да вываду, што дахаты пакуль што лепш не паказвацца. Калі немцы паедуць у Грабаўцы шукаць яго, тады трэба будзе застацца ў партызанах. Але калі дойдуць да вываду, што машына выпадкова наехала на міну і нікога не будуць падазраваць, тады ўсё будзе ў парадку. Назіраў за дарогаю.

На ёй не было ніякага руху. Раптам, што гэта? З лесу выехала грузавая машына, поўная немцаў. Няўжо духі? Сон? Карповіч не верыў сваім вачам. Аслупянелы глядзеў на наближаючуюся машыну. Немцы праехалі непадалёку ад кустоў, дзе схаваўся Карповіч, і павярнулі да Гарадка.

— Ну, й дурань з мяне, дурань, — лаяў сябе Карповіч. — Ясная справа, прывязаны тол зрабіў міну цяжэйшай на два кілаграмы. Машына падскакваючы на каўдобінах згубіла міну — не вытрымалі магніты.

Яшчэ доўга не мог прабачыць сабе зробленай памылкі. Нядўачны замах доўга не даваў спакою. Немцы нічога не дагадаліся.

У той час Аляксей Карпюк меў сталую сувязь з брыгадай імя Кастуся Каліноўскага. Адтуль восен-

Прапаганда беларускай кніжкі - важная форма дзейнасці БГ-КТ

Кніжкі на беларускай мове, закупленыя ў Польшчу з БССР, амаль поўнасцю распаўсюджваюцца сярод этнаграфічнага беларускага насельніцтва Беласточчыны. Іх кальпартажам у першую чаргу займаюцца дзве гандлёвыя фірмы — «Дом Кніжкі» і Клуб міжнароднай кніжкі і друку.

Ад пэўнага часу ў кіраўнікоў гэтых фірмаў наглядаецца значнае знеахвочанне ў далейшым кальпартажы беларускай кніжкі. Тлумачыцца гэта невялікім попытам на іх.

Ваяводская бібліятэка ў Беластоку, якая з'яўляецца бадай самым моцным кліентам «Дома Кніжкі» на беларускую літаратуру, цяпер паменшыла свае заказы. І гэта таксама тлумачыцца слабою папулярнасцю нашай роднай літаратуры ў беларускага чытача. А калі мала чытаюць, дык нашто ж іх многа купляць? Зусім зразумела.

Беларуская літаратура, якую закупляюць у Польшчу, пераважна аднастайная. Мала ёсць «лёгкіх» кніжак — прыгодніцкіх.

Патрэбны таксама кніжкі навукова - фантастычнага зместу і сельскагаспадарчыя.

Справай закупкі заграніцай кніжак на беларускай мове павінна пастаянна цікавіцца Галоўнае Праўленне Беларускага грамадска - культурнага таварыства. А можа нават не толькі цікавіцца, але і кансультаваць падборку беларускай літаратуры. Дзе трэба, дык дапамагчы гэтым фірмам у справе закупкі.

Органы БГ-КТ пэўную частку беларускіх кніжак сістэматычна закупляюць у гэтых фірмах. А што ж цікавага і новага можна купіць, калі падборка імпартаваных кніжак непрадуманая.

Беларускаму таварыству неабходна мець уплыў на гандаль беларускай кніжкай. Але, каб мець гэтакі ўплыў, трэба арыентавацца ў сітуацыі грамадскіх бібліятэк. А перш за ўсё, дапамагчы ім у папулярызацыі беларускай кніжкі. У гэтым павінны шмат зрабіць гурткі БГ-КТ, арганізуючы вечарыны, прысвечаныя той ці іншай аповесці або апавяданню. У наладжванні такіх вечарынак звяртацца да беларускіх настаўніц і настаўнікаў. Такія вясковыя хатнія імпрэзы зрабілі б свой уплыў на кшталтаванне пастаяннага калектыву зацікаўленых беларускай літаратурай чытачоў.

Няма чаго наракаць на слабую папулярнасць беларускай літаратуры, калі мала зроблена для яе папулярызацыі.

Што пэўны час у пакоях бібліятэк трэба арганізоўваць выстаўкі беларускіх кніжак. Пры дапамозе членаў Таварыства і школьнікаў можна ж арганізаваць прадажу беларускіх кніжак па хатах.

С. ЯНОВІЧ

Любіцелі савецкіх кінафільмаў

Савецкія кінафільмы заўсёды карыстаюцца вялікім поспехам. Ёсць шмат клубаў любіцеляў савецкіх кінафільмаў. Нядаўна такі клуб арганізаваўся ў Гайнаўцы. Ён гуртуе больш 300 асоб. Арганізавалі яго: Юрка Панасюк і Янка Сакалоўскі. Дэманстрацыя кінафільмаў адбываецца чатыры разы ў месяц. Пасля кінафільмаў вельмі часта працягваюцца спрэчкі.

(аа)

Міхал Кайка — мазурскі паэт, які ў цяжкія гады гітлераўскай акупацыі змагаўся за польскую мову на Мазурах.

На здымку: новапабудаваны помнік у Элку змагару за польскую мову.

У Навасадах

Мікола Шадуя прыехаў з Беластока ў вёску Навасады (Гайнаўскі павет) прадэманстраваць школьнікам геаграфічны кінафільм «Чарнаморскае ўзбярэжжа Каўказа».

На здымку: сямікласнікі памагаюць расставіць апаратуру.

фота — а. а.

З жыцця моладзі ЗМС

Расце лік членаў ЗМС

У пачатку мінулага года на Беласточчыне Саюз сацыялістычнай моладзі налічваў усяго некалькі дзясяткаў членаў. Да 15 кастрычніка г. г. ЗМС на Беласточчыне павялічыўся да 3.500 членаў. Усё гэта моладзь гарадоў.

Парады моладзі

Калі вам неабходны грамадска - юрыдычныя парады, то абавязкова напішыце ліст у КВ ЗМС у Беластоку. Існуе тут пункт грамадска - юрыдычных парад для моладзі. Парады даюцца бясплатна.

Калі хочаш працуючы атрымаць атэстат сталасці...

... Запішыся ў Беластоцкі рабочы ўніверсітэт (БУР). Ва ўніверсітэце ёсць два аддзяленні: «ніжэйшае» і «сярэдняе». Навука ў «ніжэйшым» працягваецца 2 гады і ахоплівае праграму пачатковай школы. На «сярэднім» навука працягваецца 3 гады і ахоплівае праграму сярэдняй школы. БУР мае тры напрамкі: агульнатэхнічны, эканамічна-юрыдычны і гуманітарны. Пасля заканчэння «сярэдняга» аддзялення слухачы маюць права здаваць экзамены перад дзяржаўнай камісіяй і атрымаць атэстат сталасці. Зараз на БУР-ы вучыцца 600 маладых рабочых. Універсітэт мае свае філіялы ў Гайнаўцы, Аўгустове, Замброве і Элку.

Маладзёжныя брыгады ЗМС

Пакуль што існуе іх толькі 7. На Замброўскім баваўняным камбінаце — 4, фабрыцы «Сяржана» — 2 і ў цагельні каля Элку — 1. У брыгады ўступаюць маладыя рабочыя, якія хочуць быць выдатнікамі вытворчасці.

(вб)

Ідэалагічная вучоба

Арганізацыя Саюза настаўнікаў Польшчы ў Гайнаўцы выступіла з ініцыятывай распачаць ідэалагічную вучобу. Тэма першай лекцыі будзе наступная: «Этыка рэлігіі і этыка марксізма». Іншыя тэмы будуць закранаць пытанні аб светапоглядзе. Ідэалагічная вучоба карыстаецца шырокім зацікаўленнем сярод настаўнікаў.

(аа)

Беларускі песенны фальклор Беласточчыны

ЯШЧЭ Я НЕ РАДЗІЛАСЯ

Яшчэ ж бо я не радзілася,
Як ліха доля нагадзілася.
Яшчэ ж бо я ў павіточку ляжала,
Як ліха доля за ручку дзяржала.

Яшчэ ж бо я каля лаўкі хадзіла,
Як ліха доля за ручку вадзіла.
Парадзіла мяне маці ў праваднуую нядзелю,
Ды дала мне ліху долю, дзе ж я не [illegible]

Ой, павяду ж ліху долю
Ды на торг прадаваці;
Людзі знаюць, што ліхая
Не будуць купляці.

Ах, ты доля, ты ліхая,
Пайдзі ў мора ўтапіся,
Хоць на рок, або на два
Ад мяне адвяжыся.

А я доля, я ліхая,
Я ў моры не ўтаплюся.
Як ты прыдзеш хусткі праці,
То за ножку ўчаплюся.

Ах, ты доля, ты ліхая,
Пайдзі ў студню ўтапіся,
І хоць на рок, або на два
Ад мяне адвяжыся.

А я доля, я ліхая,
Я і ў студні не ўтаплюся,
Як ты прыдзеш воду браць,
То за вядзерка ўчаплюся.

Ой, выведу конічка,
Ды няхай напасецца,
Аглянулася назад сябе,
Й ліха доля валачэцца.

Ой, выламлю калінушку,
Ды выламлю й пакіну.
Пакінь жа, бо я маладзенька,
У сваім родзе не згіну.

Запісала ВЕРА ЛЯЎЧУК у вёсцы Баброўнікі ад ПЕЛАГЕІ БАУБЛЕЙ (77 год).

ню 1943 года атрымаў паведамленне, што цэлая брыгада вырашыла перавесці свае атрады ў раён беластоцкіх лясоў.

У сувязі з тым Карпюк і Карповіч атрымалі заданне адпаведна падрыхтаваць тэрыторыю. Трэба было прадумаць аб размяшчэнні чатырох атрадаў гэтай брыгады, якія налічвалі ў суме некалькі сот чалавек; трэба было ўзмоцніць сетку сувязных, арганізаваць забеспячэнне харчамі і інш.

Праз многія дні і ночы напружанай работы заданне было выканана, і Карпюк рушыў у штаб партызанскай брыгады, каб зрабіць даклад аб сітуацыі.

У першых месяцах 1944 года ў ліпніцкія лясы, непадалёку ад Грыбаўцоў, прыбыў штаб брыгады імя Кастуся Каліноўскага. Штаб узначальваў камандзір брыгады падпалкоўнік Вайцехоўскі і начальнік разведкі брыгады Дзімітр Табуноў. Камісар і начальнік штаба засталіся яшчэ ў ліпічанскіх лясах. За штабам брыгады пачалі прыходзіць партызанскія атрады. Было іх чатыры. Называліся: атрад «Звязда», «Камсамол Беларусі», імя Аляксандра Матросава і атрад імя 26-тай гадавіны Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі, папулярна званы ад прозвішча камандзіра атрадам піліпаўцаў.

Аднойчы Карпюк прыйшоў паведаміць Карповічу, каб пайшоў на размову ў штаб брыгады.

Вечарам разам з Карпюком пайшлі ва ўрочышча Чаромхаў Груд, дзе знаходзіўся штаб брыгады. На невялікай палянцы гарэлі агні і стаялі палаткі. Падпалкоўнік Вайцехоўскі, малады рослы мужчына, выйшаў ім насустрач. Сардэчна прывітаўся з Карповічам. Аб яго дзейнасці ў якасці партызанскага сувязнога шмат ужо чуў. Прыселі ля вогнішча. Камандзір брыгады разгарнуў штабную карту, пачаў дэталёва распытваць Карповіча пра размяшчэнне нямецкіх вайсковых часцей, жандармеры, баявых дзотаў і г. д. Рабіў нататкі ў запісной кніжачцы, некаторыя даныя наносіў на карту. З цікавасцю заслухаў інфармацыю аб настроях сярод насельніцтва, аб кантактах Карповіча з немцамі, якія яму было загадана падтрымліваць і ў далейшым.

Пасля дэталёвага аналізу тэрыторыі, былі вызначаны раёны дзейнасці для паасобных атрадаў. Адзін з атрадаў быў накіраваны ў лясы каля Супраслі, другі — пад Чорную Вёску, трэці атрад — у аколіцы Ліпавага Моста і чацвёрты — пад Заблудаў. Заданнем паасобных атрадаў было наладзіць «апеку» над чыгуначнымі лініямі, што ідуць на Гродна і Ваўкавыск.

Карповіч атрымаў псеўданім «Сашка».

Ад дня сустрэчы Карповіча са штабам брыгады прайшло шмат часу. Карпюк, які застаўся пры штабе брыгады, паведаміў яму, што зноў павінен з'явіцца ў штабе. Прыйшлі цяпер разам з Кастусём Карповічам з Гарадка.

Ля агню сабралася нарада. Падпалкоўнік Вайцехоўскі, заслухаўшы справаздачы сваіх падначаленых сказаў:

— Перад намі стаіць заданне арганізаваць новы партызанскі атрад з мясцовага насельніцтва. Людзі прагнуць барацьбы, трэба даць ім магчымасць непасрэдна мсціць ворагу. Няхай змагаюцца і дапамагаюць біць фашыстаў. Шмат даных, атрыманых ад сувязных, указвае на тое, што ёсць з каго арганізаваць новы атрад.

— Звыш 80-ці год таму назад, — гаварыў падпалкоўнік Вайцехоўскі, — тут, на гэтым месцы, дзе мы цяпер знаходзімся і палім кастры, адпачывалі і раскладалі кастры паўстанцы Кастуся Каліноўскага. Гэтыя дрэвы — волаты чулі голас нашага нацыянальнага героя. Рэха яго голасу неслася далёка па ўсёй Беларусі і распальвала гарачыя сэрцы нашых дзядоў, якія хапаліся за косы, каб адваяваць свабоду...

Гарэлі вогнішчы, ціха шумеў лес, полымя асвятляла задуменныя твары прысутных.

— Прапаную, — сказаў на заканчэнне камандзір брыгады, — нова арганізаванаму атраду прысвоіць імя нацыянальнага героя беларускага народа Кастуся Каліноўскага. Яго імем ужо названа наша партызанская брыгада.

Змоўк. Ніхто не асмеліўся парушыць урачыстую цішыню. Кожны адчуваў, што перажывае гістарычны момант, што ў сэрцах дзеецца нешта такое, чаго нельга выказаць словамі, растлумачыць.

(*Працяг будзе*)

Др ТАДЭУШ ДЗЯРЖЫКРАЙ - РАГАЛЬСКІ

З мінулага нашай зямлі

У апошні час у нашым друку вельмі многа было напісана аб пастанове Урада і Сейма адносна ўрачыстага святкавання тысячагоддзя існавання Польскай Дзяржавы. Хаця ўрачыстасці гэтыя распачнуцца яшчэ за некалькі год, аднак ужо цяпер вучоныя шмат часу прысвячаюць падрыхтоўцы да выдання навуковых матэрыялаў, звязаных з мілленіумам (чыт. тысячагоддзем).

Матэрыялы да тысячагоддзя збіраюць розныя вучоныя: гісторыкі, археолагі, антраполагі.

Для шырокага і ўсебаковага распрацавання пытання аб тысячагоддзі патрэбны шырокія і абгрунтаваныя веды з розных галін навукі. З гэтай мэтай нашымі вучонымі праводзяцца калектыўныя доследы. Навуковыя доследы да тысячагоддзя Польскай Дзяржавы будуць таксама праводзіцца на Беласточчыне.

Галоўная задача заключаецца ў даследаванні мінулага.

Вучоныя Варшавы, а таксама Медыцынскай Акадэміі ў Беластоку працуюць над пытаннем аб узнікненні і пачатку існавання Польскай Дзяржавы. Гэта працы аб народах, якія пражывалі па-суседску са славянамі, яшчэ да выдзялення Польшчы як асобнай, самастойнай дзяржавы. Працы датычаць народаў, якія пражывалі вакол Балтыйскага мора. Вылучэнне славян з'яўляецца вынікам распаду ў старажытнасці першабытнай балтаславянскай абшчыны на славян (да якіх, між іншым, належаць палякі, рускія, беларусы, украінцы, чэхі) і балтаў, да якіх належаць літоўскія народы. Да балтаў апрача літоўцаў залічваюцца таксама старажытныя прусы, галандзіны, латышы, яцвягі. Гэтая першабытная абшчына, як зараз мяркуецца, падзялілася ў канцы II і першага тысячагоддзя да нашай эры (г. зн. да нар. Хрыста).

Даследванні датычаць у асноўным яцвягаў, якія займалі некалі паўночна - усходнія землі нашай дзяржавы, у тым ліку значную частку Беластоцкага ваяводства. Граніца займанай імі тэрыторыі праходзіла на поўдні ля ракі Бебжы, на ўсходзе і поўначы па рацэ Нёман, а на захадзе ад Галдапу праз Гіжыцк і Граева. Асноўным цэнтрам яцвягаў быў горад Сувалкі разам з аколіцамі. У аколіцах гэтага горада ў вёсцы Швайцарыя (гміна Прудзішкі) былі зроблены раскопкі старога курганнага магільніка. Ужо некалькі год праводзяцца навуковыя доследы на гэтым магільніку. Ды не толькі тут вядуцца гэтыя доследы, яны вядуцца і ў іншых мясцовасцях, напрыклад, у мінулым годзе калектыў навуковых супрацоўнікаў распачаў працу ў мясцовасцях Асова, Жывая Вада, Шурпілы. Доследы паказваюць, што гэта магільнікі з III — IV — V стагоддзяў нашай эры.

Магільнікі гэтыя знаходзяцца ў адлегласці каля 5 км. адзін ад другога і гэта мае вялікае значэнне як доказ аб вялікай шчыльнасці насельніцтва і згуртаванасці насельніцтва Сувальшчыны ў той час.

Колькасць знойдзеных пахаваных там асоб сведчыць аб тым, што яцвягі жылі ў невялічкіх асадах, у якіх налічвалася па 12 — да 20 дамоў. Асады знаходзілася на высокіх месцах, якія цяжка было здабываць ворагу.

Чым займаўся гэты народ, аб гэтым нідзе нічога не напісана. Гісторыю яго трэба ствараць са старых забыткаў, знойдзеных у зямлі, з прадметаў, знойдзеных у магілах, розных прылад, частак убораў, а нават ювялірных каштоўнасцей, якія, згодна з тагачаснымі законамі і звычаямі, складаліся ў дамавіну разам з памершым. Яцвягі займаліся апрацоўкай зямлі, гадавалі кароў і авечак. Асабліва распаўсюджанаи была гадоўля авечак. Аб тым і сведчаць знойдзеныя ў курганах чэрапы і іншыя авечыя косці.

У 1956 г. была адкрыта магіла правадыра ці нават князя яцвягаў, у якой апрача розных каштоўнасцей, зброі ў якасці двух мечаў, шчыта, аздобленага чыстым золатам і конскай вупражы, былі знойдзены вялікія ножніцы для стрыжэння авечак. Паводле доследаў, магіла насыпана раней, чым паўтары тысячы год таму назад, аднак форма ножніц нічым не розніцца ад тых, якія ўжываюцца ў сучаснасці. Гэты прадмет, знойдзены ў магіле правадыра, сведчыць аб тым, што жывёлагадоўля ў той час адыгрывала вельмі вялікую ролю. Розныя прылады і людскія косці, знойдзеныя ў старажытных магілах на Сувальшчыне, з'яўляюцца прадметам шматлікіх, вельмі дакладных, складаных, навуковых доследаў, над якімі працуюць вучоныя розных спецыяльнасцей. Археолагі працуюць над забыткамі матэрыяльнай культуры: зброяй, вупражжу; розныя вырабы з металаў будуць даследаваны металазнаўцамі для ўстанаўлення не толькі відаў металаў, але і паходжання.

У сваю чаргу палеазаолагі праводзяць доследы над знойдзенымі шкілетамі звяроў, устанаўліваючы аднача сова не толькі колькасць пахаванай ў людскіх магілках звярыны, але і гатунак, а нават пароду яе. Усе гэтыя доследы праводзяцца вучонымі Дзяржаўнага Археалагічнага Музея ў Варшаве, Варшаўскай Палітэхнікі і Сельскагаспадарчага Інстытута (СГГВ).

Знойдзеныя часткі людскіх шкілетаў прывозяцца ў Медыцынскую Акадэмію ў Беластоку, дзе ў Аддзяленні правільнай анатоміі чалавека праводзяцца даследаванні над марфалагічнай структурай тагачасных людзей, станам іх здароўя, колькасцю год жыцця і т. п. У біялагічнай лабараторыі Акадэміі праводзяцца доследы над расліннымі астаткамі (кавалкамі дрэва, вуглем з магільных вогнішч, насеннем фруктаў, зернем збожжа).

Гэтыя камплектныя, шырока разгорнутыя доследы выклікалі вялікае зацікаўленне заграніцай. Імі цікавяцца не толькі савецкія вучоныя, але і вучоныя заходніх краін, а нават Амерыкі. Навуковыя доследы на Сувальшчыне ўжо сёння кідаюць яркае святло на гісторыю ўзнікнення і першабытнае існаванне Польскай Дзяржавы і яе навакольных народаў.

Некалькі парад

Рэчы з нікелю і серабра будуць мець бляск, як новыя, калі іх працерці шарсцяным кавалкам тканіны, змачыўшы яе ў нашатыры.

*

Тоўстую матэрыю лягчэй шыць, калі іголку змазаць мылам.

*

Гусіныя і качыныя яйкі часта маюць шкодныя мікробы. Таму ўжываць іх у ежу можна толькі варэнымі. Варыць гэтыя яйкі трэба 10—15 мінут у кіпячай вадзе.

*

Калі старыя ножніцы зрабіліся тупымі, трэба пастрыгчы імі некалькі разоў наждачную паперу, і яны зноў стануць вострымі.

*

Кафейнік лёгка мыецца, калі ў ім паварыць чыстую ваду з кавалачкам лімона.

Свеціць вецер

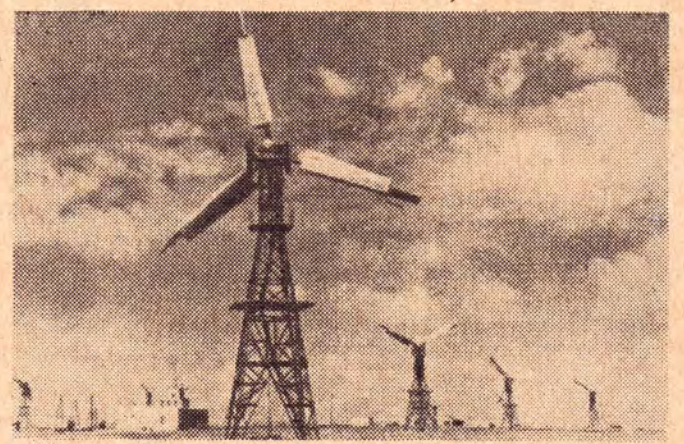

На берагу ціхай, стэповай ракі, якая працякае на цаліннай казахстанскай зямлі, ляжыць невялікае сяло Нова - Ішымка. Дзень і ноч у гэтым сяле махаюць сваімі грамаднымі ручышчамі дванаццаць гіганцкіх ветракоў. Мусіць, нават славуты рыцар Дон Кіхот не адважыўся б змагацца з імі: занадта грозны выгляд гэтых металічных страшыдлаў. Што ж яны робяць у гэтым ціхім казахстанскім сяле?

12 ветракоў застаўляюць вецер свяціць людзям, ператвараюць яго энергію ў электрычнасць. Няспынна варочаюць яны сваімі лопасцямі генератары, якія выпрацоўваюць пастаянны ток. Па схаваных у зямлю кабелях ён бяжыць да размеркавальнага шчыта станцыі, збіраецца на медных шынах. Да іх падключаны 3 пераўтваральнікі па 135 кілават кожны, якія пераўтвараюць пастаянны ток у пераменны. Паварот рукаяткі рубільніка, націск кнопкі — і электрычны ток ужо ў дамах калгаснікаў арцелі «Перамога» і рабочых РТС «Авангард». Асобная лінія пракладзена ў суседні калгас «Савецкая канстытуцыя».

Ужо хутка энергія ветру прыдзе ў аул Муртук і ў калгас імя Сталіна.

Не выходзячы з светлай залы электрастанцыі, дзяжурны электрамеханік Іван Цісен камандуе ветракамі. Шчыт з прыборамі, пульт кіравання з мноствам кнопак, пераключальнікаў і сігнальных лямпачак — вось чго паслухмяныя памочнікі.

Ёсць тут і адзін прыбор, якога не сустрэнеш ні на цеплавой, ні на гідраэлектрастанцыі. Ён паказвае сілу ветру, дае «дазвол» на запуск ветракоў. Падуе вецер з хуткасцю 7 метраў у секунду — махай сваімі ручышчамі, вятрак! Такіх дзён, калі вецер дзьме з сяміметровай хуткасцю, па шматгадовых метэаралагічных назіраннях, тут налічваецца 200 у год.

— А як быць, калі вецер слабы ці наступіць поўны штыль?

— Тады на дапамогу прыходзяць два рэзервовых дызельгенератары — адказвае начальнік станцыі Яфрэмаў.

Праект нова-ішымскай «ВЭС — 400» магутнасцю 400 кілават распрацаваны ў Цэнтральнай навукова - даследчай лабараторыі па ветрасілавых установах і ветраэлектрастанцыях у горадзе Істры. У пабудове станцыі ўдзельнічалі металісты алмаацінскага завода «20 год Кастрычніка» і будаўнікі - чыгуначнікі.

Электрастанцыя ў багацейшым цалінным краі стане апорным пунктам, а магчыма, і філіялам Цэнтральнай навукова - даследчай лабараторыі. Тут будзе сабран вопыт для будаўніцтва яшчэ больш магутных ветрасілавых станцый.

А. ЖЭРАХАУ

У ІМЯ БУДУЧЫНІ

(Працяг са стар. 3)

Пры допытах многія з іх плявалі крывёю ў твар катам і паміралі геранчнай смерцю, не змяніўшы сваіх перакананняў і не здрадзіўшы таварышам, або, стойка вытрымаўшы ўсе здзекі, паміралі праз 2—3 месяцы на волі; некаторыя з надломленым здароўем ішлі на доўгія гады ў турму, дзе іх чакала заўчасная смерць. Былі і слабыя людзі, якія не вытрымлівалі катаванняў, выдавалі сваіх таварышаў і адыходзілі ад рэвалюцыйнага руху. Некаторыя з іх рабіліся правакатарамі. Лёс апошніх быў самы незайздросны, бо іх усюды праследавалі нянавісць і пагарджанне народа.

Асноўная ж маса таварышаў цярпліва перажывала катаванні ў дэфензіве і шмат гадоў зняволення ў турмах. Іх воля не толькі не слабела, але і загартоўвалася. Калі выходзілі на свабоду, яны з новай энергіяй і нянавісцю да ворага згуртоўвалі рэвалюцыйныя сілы для рашучай бітвы з фашызмам.

У мяне, калі я пішу гэтыя радкі, перад вачыма паўсталі светлыя вобразы многіх таварышаў, якія аддалі свае маладыя жыцці за шчасце народа. Вось некалькі з іх.

Таварыш Шнайдэр, член Крынкаўскага райкома камсамола, у 1931 годзе быў схоплен паліцыяй з двума чамаданамі літаратуры, якую ён вёз з Варшавы ў Вільна. Яго катавалі ў Беластоцкай дэфензіве на працягу 8 дзён, патрабуючы сказаць, дзе ён атрымаў літаратуру і куды яе павінен даставіць. Але Шнайдэр памёр ад катаванняў, нікога не выдаўшы.

Юрый Кавалеўскі з вёскі Шылавічы, Слонімскага павета працаваў сакратаром Слонімскга і Гродзенскага акругкомаў партыі. Яго па-зверску замучылі ў Беластоцкай дэфензіве.

Сакратар Віленскага акругкома камсамола т. «Аркадзь». Яго замучылі ў Віленскай дэфензіве, а пасля выкінулі праз акно з другога паверха, каб імітаваць самагубства пры спробе ўцячы.

Мікалай Хлябіч — стойкі рэвалюцыянер, быў павешаны ў Беластоцкай турме.

Ні тэрор, ні катаванні, ні турмы не змаглі пахіснуць волю працоўных да барацьбы за сваю светлую будучыню. На месцы таварышаў, якія выбылі, станавіліся дзесяткі і сотні новых змагароў, якія пад кіраўніцтвам партыі прадаўжалі барацьбу за шчасце народа.

Апроч катаванняў, дэфензіва шырока практыкавала засылку ў рады Кампартыі правакатараў. З іх дапамогай яна старалася разведаць прыёмы і метады партыйнай работы, выявіць як мага больш камуністаў і камсамольцаў, пазбавіць кіраўніцтва і разграміць партыйныя арганізацыі.

Не кожнаму правакатару ўдавалася выканаць свае агідныя намеры. Партыя беражліва ахоўвала свае рады, праяўляла вялікую пільнасць і вяла пастаянную праверку сваіх людзей. Шмат якіх правакатараў перад тым, як яны павінны былі выдаць тую або іншую партарганізацыю, выкрывалі, выключалі з партыі і знішчалі.

Некаторым, тонка замаскіраваным, правакатарам усё ж удавалася працяглы час заставацца ў радах партыі і наносіць ёй велізарныя страты. У выніку іх мярзотнай здрадніцкай дзейнасці часта «правальваліся», г. зн. былі разгромлены партыйныя і камсамольскія арганізацыі раёнаў і акруг.

Небяспечным правакатарам быў член ЦК КПЗБ (1924 г.) Гурын. Ён спрабаваў выклікаць раскол у партыі, а калі яму гэта не ўдалося, пачаў адкрыта выдаваць у рукі дэфензівы камуністаў. Гэты правакатар па рашэнню партыі быў забіты камуністам Клінцэвічам у Вільна ў 1928 годзе. Правакатарам быў сакратар Гродзенскага падпольнга акругкома камсамола Сералевіч. На вачах у паліцыі яго забіў у 1933 годзе яго ж стрыечны брат. Сакратар Гродзенскага падпольнага акругкома партыі Чайкоўскі ў 1934 годзе, па заданню дэфензівы, укамплектаваў увесь акругком партыі правакатарамі. Але яго вельмі хутка выкрылі і знішчылі. Камуністы ліквідавалі і астатніх правакатараў, якія тады былі членамі акругкома партыі. Здраднік Трафімаў («Міцька»), які працаваў у 1938 годзе сакратаром ЦК КСМЗБ, у 1939 годзе аддадзен у рукі Савецкага правасуддзя.

(Працяг будзе)

З жыцця БГ-КТ

У сувязі з 15-ай гадавінай з дня ўтварэння Польскага Войска ў Гарадку (Беластоцкі пав.) 12.X. адбывалася ўрачыстая акадэмія, у час якой выступіў мясцовы драматычны гурток з пастаноўкай п'есы Крапівы — «Проба агнём».

*

Гурткі Беларускага грамадска - культурнага таварыства ў вёсках Грыбоўшчына і Гаркавічы на Сакольшчыне прыступілі да арганізавання гурткоў мастацкай самадзейнасці.

*

5.X. у Гарадку выступіў са сваёй пастаноўкай «Паўлінкі» драматычны гурток з Новай Волі.

КОРАТКА

У гэтым годзе міліцыя выявіла і перадала пракуратуры 50 самагоншчыкаў толькі з Беластоцкага павета. (аа)

*

Яшчэ ў гэтым годзе будзе закончана пабудова школ ў Дуброўскім павеце ў вёсках: Рыгалоўка, Гарадняны Карснувак і Хварасцяны, а на 1959 г. намечана пабудова школ ў вёсках: Бутрымаўцы, Хілімоны і Рэшкаўцы. (ао)

*

У вёсцы Рыбалы (Бельскі павет) за 8 месяцаў г. г. ажанілася 16 хлопцаў, нарадзілася 9 дзяцей і памерла 16 асоб. (ао)

*

Кнігарня «Дома Кніжкі», вул. Кілінскага 10 у Беластоку за апошнія два месяцы прадала 270 кніжак «Буквара» на беларускай мове.

Дом Культуры

У Бельску да будынку кіно «Зніч» будзе дабудавана вялікая глядзельная зала, памяшканне на бібліятэку, пакой на брыдж і зала для рэпетыцый мастацкіх гурткоў. Камітэт пабудовы Дома Культуры атрымаў ужо 17 тон цэменту і арганізуе дабраахвотныя сілы для правядзення некаторых менш складаных работ пры будове.

Паведамляем, што літаратурную старонку змесцім у наступным нумары.

Чытайце літаратурную старонку.

Беларуская мова гэта таксама прадмет

Некалькі год таму назад большасць дзяцей пачатковай школы ў Піражках Сакольскага павета вучылася беларускай мове. І гэта зусім зразумела, яны ж беларускія дзеці. Выкладчыцай беларускай мовы была тады Тэафіля Гутман, кіраўнічка гэтай школы. Сёлета толькі дванаццаць вучняў ходзіць на ўрокі беларускай мовы. Чаму?

Нібыта таму, што беларуская мова ў Піражкоўскай школе была на вельмі нізкім узроўні, кажуць некаторыя. Раз яна выкладалася, раз не выкладалася, ніхто спецыяльна не кантраляваў гэтага. Можна паверыць, узяўшы пад увагу факт, што ў гэтым годзе вучні, якія хочуць далей вучыцца беларускай мове, да 3 кастрычніка не мелі ніводнага ўрока, калі не лічыць арганізацыйнага ўрока ў час распачацця школьнага года. Што праўда, настаўніца — Оля Паўлючук, якая выкладае беларускую мову, мела 10 дзён звальнення ад працы, але іншыя прадметы выкладалі за яе іншыя настаўнікі, а па беларускай мове не было каму замяніць. Чаму? Відавочна таму, што настаўнікі Піражкоўскай школы не лічаць беларускай мовы нараўні з іншымі прадметамі. Ці гэта правільна?

А як думае Інспектарат Асветы ў Саколцы? (вб)

200 школ чакае...

— Ці ёсць у вас граматыка беларускай мовы? — пытаюць вучні пачатковых школ у кнігарнях Беласточчыны. Усюды адказ адзін: няма. Ужо другі месяц 200 школ чакае гэтай кніжкі.

Звяртаемся да Міністэрства асветы з запытаннем: ці доўга яшчэ вучні пачатковых школ будуць чакаць граматыкі беларускай мовы? (мб)

Цукру хопіць

У гэтым годзе зарадзілі цукровыя буракі. З аднаго гектара гаспадары збіраюць у сярэднім больш 200 цэнтнераў.

На здымку: Станіслаў Краеўскі з вёскі Самбаш пав. Плоцк прывёз буракі на закупачны пункт.

Аграном раіць

Міхась Ляшук з Беластоцкага павета пытае, як можна выкарыстаць торф.

Паважаны чытач! На Беласточчыне большая частка торфу выкарыстоўваецца на паліва. Аднак можна торф выкарыстаць і на іншыя гаспадарчыя патрэбы. Напрыклад, сырым торфам можна ўгнаіць глебу, торф ужываецца для вырабу кампосту, прымяняюць для ўгнаення садоў. У акаліцах такіх вёсак, як Бялявічы, Гарадок і Меляшкі, знаходзіцца больш 1.500 гектараў тарфовых сенажацяў. Торф гэты выкарыстоўваюць сяляне на апал.

*У вёсцы Бялявічы правод*з*ілі ўгнаенне глебы торфам да сяўбы збожжа толькі Уладзімір Кахановіч і Іван Дарашкевіч, якія атрымалі ўраджай па 5 цэнтнераў больш, чым без угнаення торфам. У вёсцы Меляшкі ўгнойваў торфам глебу пад бульбу Іван Кучынскі, які атрымаў 120 ц з 1 гектара, а без торфу атрымоўваў толькі 80 ц. З гэтага вынікае, што ўгноеная торфам глеба дае лепшы ўраджай, і такое недарагое ўгнаенне павінны ўсе застасаваць у гаспадарцы. Торф мае ў сабе многа азоту і пры ўгнаенні ім глеба ўзбагачваецца перагноем. Да ўгнаення глебы ў форме сырога торфу падыходзіць торф з нізкага тарфянішча добра перагнілы. Даем на 1 га 80—150 ц. торфу.*

Угнойваюць торфам найчасцей глебы пяшчаныя, якія маюць дрэнную структуру. Торф можам дадаваць да глебы разам з натуральным гноем, які адразу прыворваем. Бактэрыі, якія знаходзяцца ў гноі, пачынаюць хутка раскладаць і прысппяшаюць яго мінералізацыю. Цяпер у нас у Польшчы інстытуты рыхтуюць з торфу прапараты да ўгнаення, якія прысппяшаюць зрост раслін.

Сыры торф можам таксама выкарыстаць ў садаводстве. У гародніцтве можам торф выкарыстаць для прадукцыі тарфовых вазонікаў, якія прысппяшаюць даспяванне капусты, памідораў і іншай гародніны. Прадукцыя такіх вазонікаў дае магчымасць атрымаць раннюю гародніну. Да прадукцыі вазонікаў торф мяшаем з іншымі ўгнаеннямі, дадаючы яшчэ гною і інспектавай зямлі. Вазонікі прадукуем асобымі машынамі, або спецыяльна зробленай формай. З 1 $м^3$ тарфяной сумесі выпрабляем да некалькіх тысяч вазонікаў, у залежнасці ад іх велічыні. На 1-га трэба высадзіць 20 — 40 тысяч вазонікаў (залежна ад расліны), якія пакідаюць на сябе 10—20 тон тарфяного ўгнаення. З гэтага вынікае, што такія вазонікі не толькі прысппяшаюць рост раслін, але таксама прычыняюцца да ўгнаення глебы.

Найлепш садзіць у тарфяныя вазонікі агуркі і раннюю капусту, ураджай якой узрастае ў 2 разы. Агуркі даюць ураджай на 2 тыдні раней і больш на 30—40 прац. Расаду, пасаджаную ў тарфовыя вазонікі, перахоўваем у перыяд халадоў і прымаразкаў у інспектах. Калі наступіць цёплы перыяд, без прымаразкаў, вазонікі разам з раслінаю пераносім і высаджваем у глебу. Пры такім перасаджванні не пашкодзім кораня расліны, і таму расліна ляпей расце і развіваецца. Па - другое, такое перасаджванне дае магчымасць высаджвання раслін машынаю - саджалкаю.

Торф можам яшчэ выкарыстаць для перахоўвання яблык, груш і іншых пладоў. Ён збірае вільгаць і не дапускае да плянення і гніцця прадуктаў. Тарфяным парашком перасыпаем яблыкі ці грушы, даючы 10 прац. агульнай вагі садавіны. Перахоўваючы яблыкі ў торфе, трэба кожнае акруціць паперою, каб не страціла арамату.

В. МІРОН

Пагутарым

Наш чытач — Я. Здановскі з вёскі Боўтрыкі з Беластоцкага павета піша аб тым, што ў іх вёсцы няма яшчэ электрычнага святла, што сяляне вельмі незадаволены тым. Калісьці праходзіў інжынер з групай рабочых праз вёску Боўтрыкі і казаў, што будзе святло ў 1957 годзе. Ужо канчаецца 1958 год, а святла, як не было, так і няма. Сяляне далей сядзяць пры нафтавых лямпах.

Дарагі чытач і дарагія чытачы з вёскі Боўтрыкі! Я разумею вас і так, як і вы хацеў бы, каб як найхутчэй ў вашай вёсцы загарэлася лямпачка Ільіча. Але наша дзяржава не можа адразу правесці электрыфікацыю ўсіх вёсак. Таму штогод, планава электрыфікуецца некалькі тысяч вёсак у нашай краіне.

Думаю і да вас хутко дойдзе святло. А калі хочаце ўжо цяпер мець сваю вёску электрыфікаванай, дапамажыце дзяржаве.

Як гэта зрабіць?

Перш за ўсё, звярніцеся да вашага гаспадара — солтыса, няхай скліча сход, на сходзе выбярыце камітэт электрыфікацыі вашай вёскі. Пасля няхай камітэт звернецца ў Павятовую раду ў Беластоку, дзе атрымае далейшыя інфармацыі і дапамогу ў справах электрыфікацыі.

Сяляне павінны ўжо цяпер распачаць збіраць грошы на электрыфікацыю сваіх дамоў. Частку грошай камітэт атрымае ад дзяржавы, якія сплацяць сяляне на працягу некалькіх год.

Калі разыходзіцца аб інжынера, які казаў, што святло будзе ў 1957 годзе, то да яго не можна мець ніякіх прэтэнзій. Інжынер меў заданне падрыхтаваць праект плана электрыфікацыі. Плануе электрыфікацыю павятовая рада нарадовая. Відавочна, не хапіла крэдытаў і вёску вашу не ўключылі ў план гэтага і будучага года.

Аб іншых справах пагутарым за тыдзень.

Ваш сябра Міхась

Уладзіць справу грампласцінак

Вялікай папулярнасцю ў Польшчы карыстаюцца грампласцінкі з песнямі на беларускай і рускай мовах. Нажаль, немагчыма іх нідзе купіць.

Ці сапраўды цяжка іх у рамках тавараабмену закупіць у СССР?

Звяртаемся з заклікам да Міністэрства гандлю ўладзіць справу грампласцінак. (мб)

Вышаў з друку

„Суд" Ул. Галубка

У мінулым тыдні вышла з друку аднаактовая п'еса «Суд» Ул. Галубка. Тыраж 2.900 экз., цана 2 зл.

Заказы высылаць па адрасу: Г. П. Беларускага грамадска-культурнага таварыства ў Беластоку вул. М. Складоўскай № 7.

Рэдакцыйная пошта

ГРАМ. М. П. — ТОРУНЬ. Калі хочаце зрабіць падпіску на «Ніву» вашаму сваяку ў Літве ці Беларусі, вышліце грошы цераз ПКО 1-6-100024 Варшава па адрасу: PKWZ „Ruch" Warszawa.

На адвароце паштовай бланкі напішыце, што высылаеце грошы за «Ніву» і на які час (месяц, квартал, год).

ГРАМ. Ю. Б. З РАГОЎКІ. Закон ад 12 сакавіка 1958 года прадугледжвае, што некаторыя катэгорыі асоб маюць пяршынства ў набыцці зямлі. Да гэтых асоб належаць, напрыклад, сельскія рабочыя, далей тыя, якія фактычна зямлёй карыстаюцца, рэпатрыянты, беззямельныя і малазямельныя. У вашым выпадку такія прычыны, як непасрэднае суседства, блізкасць ад забудавання і іншыя прычыны не ствараюць права пяршынства набыцця зямлі. Яны могуць быць браны пад увагу пры куплі зямлі паскольку і вашаму суседу не прыслугоўвае пяршынства, але не абавязваюць улады да продажу вам зямлі.

Гарадскі Аддзел БГ-КТ і Клуб МПіК у Беластоку, арганізуе 29 кастрычніка ВЕЧАРЫНУ прысвечаную 40-годдзю Камсамола, якая адбудзецца ў чытальні МП і К.

У праграме: гутарка і сеанс савецкага фільма.

Запрашэнні можна атрымаць у канцылярыі Аддзела, вул. Кюры - Складоўскай 7 п. 11 (Будынак Звёнзкаў Зав.) і ў кіраўніцтве Клуба.

„NIWA"

Organ ZG BTSK. Adres ZG BTSK: Białystok, M. C. Skłodowskiej 7. tel. 54-14.

Redaguje Kolegium. Adres redakcji: Białystok, ul. Wesołowskiego 1. tel. centr. 37-41. red. naczelny i sekretariat 25-89.

Wydawca Białostockie Wydawnictwo Prasowe RSW „Prasa".

Warunki prenumeraty w Polsce: miesięcznie — 2.40 zł. kwartalnie — 7.20 zł. półrocznie — 14.40 zł., rocznie — 28.80 zł.

Wpłaty kierować na PKO 12-6-1312 w Białymstoku dla PUPiK „Ruch". Na odwrocie należy zaznaczyć, na jaki adres dokonano wpłaty i podać tytuł pisma.

Prenumeratę na „Niwę" przyjmują również wszystkie urzędy pocztowe i listonosze w całym kraju. Cena prenumeraty za granicą: kwartalnie — 10.15 zł. półrocznie — 20.30 zł. i rocznie — 40.60 zł. Należność na prenumeratę za granicą wpłacać na konto — PKO 1-6-100024 PKWZ „Ruch" Warszawa.

Zamówienia na „Niwę" z krajów europejskich jak i zamorskich (z wyjątkiem krajów demokracji ludowej) należy kierować pod adresem CHZ „ARS POLONA". Warszawa. Krakowskie Przedmieście 7. Obowiązuje przedpłata na konto N.B.P. Warszawa 2-6-51. Prenumerata roczna wraz z przesyłką zwykłą wynosi $ 4,16

Nkł. 5.000 Bltk. E-3

Усякая ўсячына

Ахвяра рэкламы

Новаадкрытая пральня ў Кансас Сіты (Зл. Шт. Ам.) аб'явіла ў газеце, што першаму кліенту, які прынясе да яе бялізну, будзе мыць бясплатна бялізну цэлы год. У дзень адкрыцця раніцай прышоў загадчык інтэрната, які прывёз бялізну сваіх 734 выхаванцаў.

Барада і здароўе

Адзін італьянскі еучоны напісаў вучоную працу, у якой прабуе даказаць, што барада дастаўляе целу патрэбныя для здароўя гармоны. Таму — чым большая барада. тым лепш для здароўя. Ён заклікаў мужчын запускаць доўгія бароды.

Сіла прызвычаення

Перад прадстаўленнем тэатра Вікторыя ў Лондане, выйшаў на сцэну дырэктар тэатра і паставіў гледачам пытанне: ці ёсць на месцы лекар? Публічнасць адказала смехам, прымаючы гэта за жарт, бо якраз ішла п'еса пад назвай «Лекар на месцы». У сапраўднасці смяяцца не было чаго, бо адзін артыст зламаў сабе ногу і быў патрэбны лекар.

Цана згубленага гадзінніка

Пані Добэрт з Каліфорніі згубіла свой аздоблены дыяментамі гадзіннік. Яна падала аб гэтым абвяшчэнне ў газету, абяцаючы ўзнагароду таму, хто знайшоў і зверне ёй гадзіннік. Аднаго разу ў яе памяшканні зазвінеў тэлефон і, калі Добэрт падняла трубку, нейчы голас спытаў:

— Колькі вы думаеце заплаціць за зварот знойдзенага гадзінніка?

— Я думаю, 14 долараў, — адказала Добэрт.

— Ну, тады я лепш пакіну яго сабе, — адазваўся голас, і раздаўся трэск паложанай на апарат трубкі.

Сродак супроць рэўматызму

Англійскі лекар др. Валіс, які правёў даследванні над 10.000 хворымі рэўматызмам, сцвярджае, што яйкі з'яўляюцца добрым сродкам супроць рэўматызма. У яйках знаходзіцца від вітамінаў, званы «холін», які дзейнічае супроць рэўматызму. Большасць даследаных хворых спажывала ў дзяцінстве мала яек.

Гумар сатыра

Зрабіў вывады

— Як вы маглі прыняць чалавека, якога вы зусім не ведаеце?
— Хопіць, мне ўжо раз наківалі за тое, што прымаў па знаёмству.

Малюнак В. Ждана

ЭДУАРД ВАЛАСЕВІЧ
ЦВЫРКУН
(Байка)

За печчу, у цяпле,
Жыў - пажываў Цвыркун звычайны...
Піў квас, еў хлеб
І свой матыўчык цвыркаў аднастайны:
— Цюр-р! Цюр-р-р!
І век дажыў бы ён ціхутка, утрапёны...
Ды неяк ка-а-ррр-кнула Варона
Са званіцы:
— Ур-ра! Ён — майстар уверцюр!
Ён — талентаў крыніца,
Якіх не ведаў свет!
А за Варонай іншыя паднялі грай услед:
— Маэстра ён, бясспрэчна!

* * *

Бывае, што ярлык прылепяць здуру,
І корчыць той з сябе «хвігуру»,
А як прыгледзішся — перад табой цвыркун запечны.

Любоў

Вядома, любоў розная бывае. Учора ў нашай вёсцы ўдава Маланка кірэй карміла, а бабыль Максім падышоў да ўдовінага плота, узіраецца і ўздыхае.

У Маланкі на сонцы валасы золатам пераліваюцца, а вочы цёмныя, як бязмесячная ноч.

Удава прыкмеціла Максіма і пытае:

— Чаго лупні вытарашчыў, бясстыднік?

А Максім на плот абапёрся і ў адказ:

— Рыжых я надта люблю, Маланачка...

Удава запунсавела, як зара ранняя, вочы к долу спусціла і ўжо больш ветліва звярнулася:

— Калі не ганьбуеце, Максім Сцяпанавіч, на ганачку пасядзець можна.

Максіма і прасіць не трэба было, у брамку прасунуўся, на ганачку сеў і далей праваіць:

— Я люблю тое, што больш мясістае.

Маланка на-жарты па спіне Максіма шлёпнула і кажа:

— Інтэлігентна абходзіцца не ўмееш, Максім Сцяпанавіч.

Максім паглядзеў на ўдаву і кажа:

— Нашто валынку цягнуць? Рукі прыб'ем і ўсё ў парадку.

Удовачка за сэрца схапілася і прашаптала:

— Вы сур'ёзна, Максім Сцяпанавіч?

Максім замаргаў вачыма і адказаў:

— Чаго тут скрываць, я слабасць маю да кармазінаў. Такую двухкілаграмовую, рыжанькую курачку цыбулькай натрэш, абсмажыш і маеш прысмак... нічога смачнейшага на свеце не знойдзеш.

Пасля суседзі бачылі, як Максім цераз плот уцякаў, а ўдава за ім з каромыслам гналася.

Дзядзька Левон.

Нашы дзеці

—Цёця, чаму у цябе няма дзяцей? — пытае пляменнік.

— Бусел не прынёс мне, дзетачка, — адказвае цётка.

— Калі ты, цёця, будзеш на буслоў спадзявацца, дык у цябе ніколі дзяцей не будзе, — адказала дзіця. з.

Гімназіст

Пеця многа год вучыўся. Калі ён прыехаў дадому, бацька яго спытаў:

— Ну, што ж, навучыўся, сынок?

— Усяго навучыўся, татка, — адказаў ён.

— А граматыку добра ведаеш?

— Вельмі добра.

— Дык скажы, якога роду і ліку нагавіцы.

Гэта простае: нагавіцы роду мужчкога, у гары ліку адзіночнага, а ўнізе множнага.

(аб)

Адна парода

Хадзіў нейкі пан на паляванні з худзізным сабакам, а мужык яшчэ да ўсходу сонца зараў поле і сеў сабе снедаць хлеб з салам. Падыходзіць да яго пан і пытае:

— А што ж ты робіш, чалавеча?

— Снедаю, пане!

— Снедаеш?

— Эгэ!

— А што ты ясі?

— Што ем? Хлеб і сала.

— Сала! То ж сабака мой не будзе есці сала, хочаш кінь яму.

Мужык адрэзаў скварку сала, кінуў сабаку і ўзірацца, што з таго будзе, а пан нешта, няйначай, сказаў сабаку. Сабака глядзіць на сала, а есці баіцца.

— Мужык паглядае то на пана, то на сабаку, нарэшце скінуў шапку, пачухаў патыліцу і кажа:

— О, цяпер я ўжо, пане, здагадаўся, чаму ён не есць сала, бачу, што ён адной пароды з вамі.

Цяжар

Аднойчы ехаў селянін дарогай, а сялянка ішла ў горад і несла на плячах вялікі клунак.

— Сядайце, кума, — кажа селянін, —я вас падвязу крыху, бо і я ў горад!

Сялянка села, але клунак усё ж на плячах трымае.

— Вы чаму, кума, не паставілі клунка на воз? То ж вам цяжка яго трымаць!

— О, дай вам Божа здароўе, што мяне вязеце, на што яшчэ злзін цяжар на воз класці?!

У рэстаране

Васіль пытаецца ў афіцыянта:

— Чаму мая печань такая малая?

— Не ведаю, — адказаў той. Вы, калі ласка, спытайцеся ў доктара.

(аб)

Вып'еш чарку

Вып'еш чарку, вып'еш дзве...

Станеш прыгожым...

Моцным...

Будзеш душою выбранай кампаніі...

ПРЫКАЗКІ І ПРЫМАЎКІ

Дрэнны чалавек не верыць, што існуюць добрыя людзі.

Разумнаму хопіць намёк, а дурному і палка не паможа.

Без языка і звон нямы.

Бочкі без дна вадою не запоўніш.

Хто ваўкоў баіцца-няхай у лес не ходзіць

Хто гарэлку любіць, сам сябе губіць.

Якія вашы сані, такія вы і самі.

Новая мятла чысцей мяце.

Філасофская крама „Мудрагарпаліца"

(Купляем і прадаем бясплатна)

Мудрэц назіраў, як рыбакі лавілі сецямі рыбу. У разгубленасці ён паслізнуўся і трапіў у сеці. Рыбакі сказалі яму: «Мудрэц, што ты зрабіў?» Мудрэц адказаў: «Мне захацелася быць дэльфінам».

* * *

Прапала ў мудраца курыца. Ён нарэзаў некалькі кавалкаў чорнай матэрыі і прывязаў куранятам на шыю. «Гэта што?» — спыталі ў мудраца. «Маці іх памерла, вось яны і носяць жалобу». — адказаў мудрэц.

За гумар плацім па 20 зл. ад штукі. Рэдакцыя мае права выбару.

Развязка рэбуса з 38(134) нумара „Нівы"

Правільная развязка рэбуса: «Вялікі Кастрычнік» (ў я лікі, каса, тры,).

Узнагароды вылясавалі:

1) Н. Несцяровіч — Орля, Бельскі пав.
2. Я. Беразавец — Лапухоўка, Гайнаўскі пав.
3. В. Заброцкая — Мора, Гайнаўскі пав.
4. І. Хаманюк — Зубава, Бельскі пав.
5. Н. Галубоўская — Паўлы, Бельскі пав
6. Галкс — Шчыты, Бельскі пав.
7. М. Панфілюк — Дубічы Царк., Гайнаўскі пав.
8. Я. Кананюк — Трасцянка, Гайнаўскі пав.
9. В. Будзька — Варшава, вул. Бэльведэрская 36/38 д. 83.
10. Г. Багдановіч — Клосаў, Хойнаўскі пав.

Узнагароды высылаем поштай.

Калі прачытаеш «НІВУ» не выкідай — аддай свайму суседу